

LUNDS
UNIVERSITET

Pedagogiska institutionen
Box 199, 221 00 Lund

PED 440
Kandidatuppsats, 10 poäng
41-60 poäng
2001-08-28

ROSENGÅRDS ROSOR FÅR (INTE) VISSNA - Samtal med rosengårdsungdomar på väg till livet -

Nihad Pasalic

Handledare:
Margareta Johansson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRAKT

1. INLEDNING	1
2. SYFTE	1
3. TEORI OCH BEGREPP	2
❖ Litteratur insamlingsstrategi	2
3.1 Rosengård	2
3.2 Identitet	3
3.3 Etnicitet	4
3.4 Normer	5
3.5 Den ”rätta” svenskan	5
3.6 Invandrare	7
3.7 Assimilation, segregation, och integration	7
3.8 Social- psykologisk utvecklingsteori	9
4. METOD	10
4.1 Mitt val av metod	10
4.2 Observation	10
4.3 Intervju	11
4.4 Hermeneutik- en tolkningslära	11
5. INTRODUKTION TILL EMPIRISK STUDIE	13
5.1 Vandring till Rosengård	13
5.2 Tegelhuset	13
5.3 Observation på Tegelhuset	14
5.4 Presentation av informanter	15
6. RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS	16
6.1 Socioekonomisk status	16
6.2 Språket och utbildning i relation till integration	18
6.3 Kompisar eller föräldrar	22
6.4 Kriminalitet och narkomani	23
6.5 Rosengård, deras hem	23
6.6 Syn på Sverige och svenskarna	24
6.7 Tegel huset i ungdomarnas ögon	26
6.8 Tegelhuset i chefens ögon	27
7. DISKUSSION OCH SLUTSATSER	28
❖ Fortsatt forskning!	30
8. REFERENSER	31

BILAGA 1: FAKTA OM ROSENGÅRD

BILAGA 2: INTERVJUGUIDE, UNGDOMAR

BILAGA 3: INTERVJUGUIDE, TEGELHUSETS CHEF

Ett varmt tack till ungdomarna och personalen på Tegelhuset i Rosengård!

Jag tackar dessutom Marie Svensson som hjälpt mig med språkgranskning och min handledare som har stött mig under hela uppsatsarbetet.

"Naturen kan man förklara men människor kan man bara förstå!"

WILHELM DILTHEY (1833-1911)

1. INLEDNING

Rosengård är den mest segregerade stadsdelen i Malmö*. Här bor invandrare, människor som oavsett vad politiker säger och tycker, lever isolerade ifrån resten av staden. Majoriteten av de boende har dålig kunskap i svenska språket, lever beroende av socialbidrag. De flesta av dem är arbetslösa och man talar ofta om att de saknar arbets- och sociala kompetens och att deras kunskap inte är något som duger på svensk arbetsmarknad. Dessa människor är också föräldrar och älskar sina barn. Om man utgår ifrån ordspråket ”barn gör som du gör” undrar jag hur stor chansen är att en stor del av invandrabarn lyckas i det svenska samhället. När jag säger lyckas menar jag att utbilda sig till en nivå som ger dem möjligheter till ett ”normalt jobb” och ett normalt liv, vilket betyder att de lever inne i samhället och påverkar det. Att de spelar en aktiv roll i det svenska folkhemmet.

Man hör allt oftare att allt fler barn på Rosengård går ut ur grundskolan utan alla betyg som behövs för vidare studier. De har även dåligt kunskap i det svenska språket trots att de flesta av dem gått i svenska skolor från första klass. Vad händer med deras integrering i det svenska samhället? Jag ser deras integrationsprocess som ett relevant pedagogiskt problem vilket grundar jag i faktum att uppfostran bär med sig socio- kulturella koder vilka skiljer sig mellan olika kulturer. Integration förutsätter möten mellan människor med olika kultur där en ömsesidig påverkan med kodernas utbyte i vidare kontext utgör en pedagogisk process.

Man säger också att Sverige är ett land som strävar efter alla medborgares lika rättigheter och att alla, oavsett sin religion, etnicitet och klasstillhörighet, är lika inför lagen och att alla dess medborgare har rätt till utbildning.

Forskare beskriver stadsdelen som väldigt segregerad och att många ungdomar som bor där har en försvårad inlärnings och utvecklingsprocess. Jag undrar vad dessa ungdomar tänker och känner och vad samhället gör för att hjälpa dem?

2. SYFTE

Mitt syfte är att genom att intervjua ungdomar på Rosengård, undersöka vilka möjligheter och hinder som står framför dem i integrationsprocessen. Under min första observation på Rosengård hittade jag Tegelhuset, ett ungdomshus. Jag bestämde mig för att undersöka vilken roll Tegelhuset spelar på Rosengård samt hur ungdomarna förhåller sig till detta.

Huvudsyftet är emellertid inte Tegelhuset och dess roll i ungdomarnas utveckling, det ser jag som ett sekundärt syfte. *Huvudsyftet är att lyfta fram, beskriva och tolka ungdomarnas egna uppfattningar om sig själva (sin identitet) och den situation de lever i, i förhållande till deras integrations process i det svenska samhället.* Vad betyder det för dem att vara invandrare och hur upplever de livet på Rosengård? Min uppsats är därför koncentrerad kring följande frågor:

- Under vilka socioekonomiska omständigheter utvecklas de unga på Rosengård och vilken påverkan har dessa omständigheter på dem?
- vilken är språkets och undervisnings roll i integrations processen? Är språket ett integrations- eller segregations vapen?
- Hur utvecklas ungdomarnas identitet i relation till Sverige och svenskar?
- Identitets utveckling i relation till föräldrar och kompisar?
- Förekommer alkohol och narkotika bland Rosengårds ungdomar?
- Hur ser ungdomarna på Tegelhusets verksamhet?
- Vilken slags pedagogisk hjälp får de genom Tegelhusets verksamhet?

* se bilaga (FAKTA OM ROSENGÅRD) och Stigendal (1998) sid.4

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

◆ Litteratur insamlingsstrategi

Jag har de sista två och ett halvt åren studerat på IMER (Internationella Migrationer och Etniska Relationer) och MR (Mänskliga Rättigheter) vid Malmö Högskola. Under den tiden behandlade vi olika teman kring invandrare och deras ställning i det svenska samhället. Jag hade länge tänkt att analysera mitt arbete med hjälp av tidigare forskning om Rosengårds ungdomar. Jag försökte hitta relevant litteratur men det gick inte. Det fanns naturligtvis många böcker som "allmänt behandlar" frågor kring både invandrarungdomar och svenska ungdomar. Därför bestämde jag mig för att använda litteratur om segregation, integration, assimilation samt antropologisk litteratur som kan ge en bra förklaring till hur kulturella skillnader påverkar integrationsprocessen för unga, samt pedagogisk vetenskaplig litteratur som behandlar människans interaktion med sin omgivning. Litteratur söktes i olika vetenskapliga bibliotek samt i referensdatabaserna Lolita och Libris. Nyckel ord och kombination av nyckelord i litteratursökningen var: "Rosengård" "integration", "segregation", "ungdomar och identitet", "invandrarungdomar och skolan", "ungdomar och integration", "ungdomar och mångkulturelltsamhälle".

3.1 Rosengård

Mikael Stigendals (1998) bok "Rosengård" har hjälpt mig till att bättre förstå Rosengård som en segregerad stadsdel i Malmö, samt att förstå de socio- ekonomiska förhållanden som råder på Rosengård.

Rosengård är Malmös i särklass invandrartätaste stadsdel, skriver Stigendal (1998)¹. Hela 74 % av invånarna har utländsk bakgrund. Rosengård har den i särklass lägsta förvärvsfrekvensen av de andra stadsdelar i Malmö. Arbetslösheten är mycket högre i Rosengård än i alla de andra stadsdelarna.

Klass struktur: Arbetarklassens andel av alla förvärvsarbetande är mycket högre i Rosengård än i alla de andra stadsdelarna. De flesta anställda jobbar inom kategorin "tillverkning" och en betydligt mindre andel inom "offentlig förvaltning och andra tjänster." Andelen barnhushåll är högre i Rosengård än i de andra stadsdelarna. Umgängesintensiteten grannar emellan verkar vara starkast på Rosengård. En högre andel på Rosengård än i de andra stadsdelarna uttalar sig positivt om stadsdelens sociala kvalitet. Befolkningen i Rosengård, fortsätter Stigendal (1998), har den genomsnittligt lägsta utbildningsnivån. Hela 16 % av invånarna i Rosengård har inte ens slutfört en 9-årig grundskoleutbildning. Endast 13 % av dem har slutfört en eftergymnasial utbildning. De boende på Rosengård har mycket sämre ekonomi än befolkningen i de andra fyra stadsdelarna. Delen som anger svaret "fattig" på frågan om hur man ser på inkomst- och levnadsstandard är också i särklass högst på Rosengård. Skillnaderna är stora mellan Rosengårds delområden. Svagast ekonomiska resurser har invånarna på Herrgården, Törnrosen och Örtgården.

Barnomsorgsinitiativ: En lägre andel barnföräldrar i Rosengård än i de andra stadsdelarna har engagerat sig för att åstadkomma förbättringar eller motarbeta försämringar. Initiativtagande barnfamiljer i Rosengård har lyckats sämre än i de andra stadsdelarna.

Skolinitiativ: En lägre andel barnföräldrar i Rosengård än i de andra stadsdelarna har engagerat sig för att åstadkomma förbättringar eller motarbeta försämringar. Initiativtagande barnfamiljer i Rosengård har också lyckats sämre än i de andra stadsdelarna.

¹ se Stigendals (1998) *Rosengård* sidor 39, 43 och 63

3.2 Identitet

Själva ordet identitet kommer från latinsk ord *idem* vilket betyder *det samma*, skriver Wellros (1998). Verbet att identifiera innebär känna igen, bestämma, påvisa överstämmelse mellan och likställa. Själva begreppen har sitt ursprung i psykoanalysen och det freudianska begreppet identifikation där identitet huvudsakligen ses som en egenskap hos individen.

Erik Erikson² social-psykolog, har definierat ett modernt identitetsbegrepp. Han skiljer mellan personlig identitet och ego identitet. Med personlig identitet menas det sätt på vilket vi uppfattas och tolkas av andra, medan den ego identitet innebär möjligheten att upprätthålla ett inre sammanhang och en inre kontinuitet. Identiteten utformas genom ett samspel mellan en individ och de människor man dagligen möter skriver Wellros(1998) och förklarar vidare att man genom att tala och bete sig på ett visst sätt i olika roller och situationer visar "vem man är". Den bild som uppstår finns i "betraktarens öga". Hur den bilden ska tolkas beror på åskådarnas sätt att tolka, dra slutsatser och kategorisera. Deras ögon i detta fall fungerar som ett slags speglar och återger den bild de har fått. Det kan hända att man får en mångfasetterad och ibland motsägelsefull bild av sig själv. En del människor kan uppfatta oss som snälla medan andra som elaka. Lärare kan tycka att vi är lata, medan våra föräldrar kanske tror att vi är ovanligt intelligenta och jätte duktiga. Ljunggren (1994) tycker det avgörande för en positiv självbild är om omgivningen tycker jag är en värdefull, accepterad och bra person. Men om omgivningen inte ser mig, och jag inte är viktig för någon, då nedvärderas jag och får på så sätt en negativ självbild. Heyman (1990) tycker att de barn som utvecklas med en positiv självbild får stark självförtroende, en trygghet och en tillit, del i en grupp identitet och en individuell identitet i gruppen. Å andra sidan om utvecklingen inte är positiv, blir barnet i stället otryggt, otillitsfullt, skadat i sin självkänsla och måste hitta förklaringar, någon eller något att skylla på och/eller rikta sin aggressivitet mot. Ibland riktas den rent av mot den egna personligheten. Så får man skriver Heyman (1990), en positiv eller negativ plats i sin kultur och utvecklas längs positiva eller negativa linjer.

Ahmadi(2000) skriver att vissa forskare talar om identitetens individuella och sociala nivåer och i vidare kontext blir det indelning mellan objektiva (externt tilldelade) och subjektiva (självskapande) identiteter (Erikson 1968; Zavalloni 1973; Lange & Westin 1981; Magnusson 1968)³.

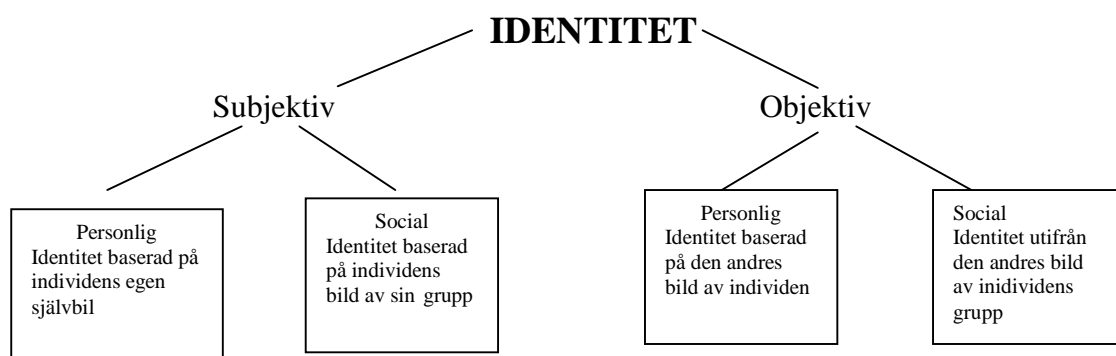

Bild 1 (Ahmadi 2000)

Objektiva identiteter menar Ahmadi (2000) är den identitet som tillskrivs individen av andra. I detta fall är individen definierad eller kategoriserad antingen utifrån vad andra tror vara hans/hennes egenskaper (objektiv personlig identitet) eller med hänsyn till det som av andra

² Erikson i Sociologiskt lexikon, Universitetsförlaget, Stockholm 1998

³ Nader Ahmadi(2000) i Allwood & Franzen, *Tvärkulturella möten*, Bokförlaget Natur och Kultur 2000; WS Finland 2000

anses känneteckna den sociala grupp han/hon tillhör (objektiv social identitet). När individen själv tillskriver sig vissa attribut, eller när han/hon erkänner sin egen kategorisering som medlem av en viss social grupp, kan man tala om subjektiv identitet. Den första formen blir personlig identitet medan den senare har att göra med subjektiv social identitet. En objektiv identitet menar Ahmadi (2000) kan ifrågasättas eftersom en s.k. objektiv identitet inte är någon identitet utan en stämpel eller en etikett. Det är ju omgivningen som identifierar individen med någon eller något. Att utgå från objektiv identitet innebär att framhäva "den andras" betydelse för individens självdefinition. Med andra ord anses validiteten i självkänslan ligga i den andres erkännande av ens identitet. Om individen själv erkänner denna utifrån tillskrivna identitet, och accepterar att han/hon är en man, kvinna, invandrare eller svensk, förvandlas denna etikett till hennes subjektiva identitet. Det betyder att identitet på det objektiva planet blir meningslöst, ty när den internaliseras av individen då är den hennes/hans tolkning av identitet, alltså något subjektiv, menar Ahmadi (2000).

3.3 Etnicitet

Inom etnicitet forskningen har forskare inte konsensus om vad som är eller inte etnicitet. Hettne (1996) skriver att:

"Ämnen som etnografi/etnologi, socialantropologi och sociologi intresserar sig primärt för olika aspekter av etnicitet i sig, medan övriga samhällsvetenskaper kommer i kontakt med fenomenet på ett mer indirekt sätt dvs. den roll etnicitet spelar i regionala konflikter, ekonomisk utveckling, nationsbyggnad m.m."⁴.

I sin bok "Etnicitet och nationalism" lokaliserar Eriksen (1993) villkor som måste finnas för att man ska kunna prata om etnicitet överhuvudtaget. Det måste finnas kontakt mellan två grupper och det måste finnas föreställning att de kulturellt sett skiljer sig från varandra. Härifrån kan man konstatera att etnicitet, som Eriksen (1993) påpekar, är en aspekt av en relation. Etnisk samhörighet betyder också kollektiv medvetande, alltså en *vi* känsla som förstärks av gemensam kultur (idéer, symboler och värderingar) och gemensamma institutioner (politiska organisationer, familj, föreningar, kyrka). Medlemmarna av en etnisk grupp karakteriseras enligt ett sådant synsätt av att upplevelsemässigt dela ett historiskt öde, av att dela både ursprung och framtid. Ehn (1996) skriver att själva indelningen i *vi* och *dem* ger etnicitetsbegreppet kontrastvit; det får sitt konkreta innehåll av skillnader mellan olika grupper. Grupp identiteter måste alltid definieras i förhållande till något annorlunda, med andra ord, i förhållande till icke-medlemmar av gruppen. Etnicitet bör då studeras som en social process, hur människor kategoriserar sig själva och andra i konkreta handlingar och kontaktsituationer, menar Eriksen (1993).

Man kan inte tala om etnicitet utan att nämna begreppet *etnocentrisk kultursyn* som utgår ifrån uppfattningen att de mänskliga kulturerna utvecklas till högre kultur stadier. I vardagslivet tar sig den etnocentriska kultursynen uttryck i föreställningar att flyktingar och invandrare kommer från mindre civiliserade länder. Alla människor har medvetet eller omedvetet uppfattningen om att den egna kulturen är den "rätta" den "naturliga". Etnocentrismen är därför ett universellt element i alla kulturer, även om toleransen gentemot främmande kulturer varierar mellan olika befolkningsgrupper och genom olika historiska perioder.⁵

⁴ Hettne. 1996, sid 85

⁵ Ibid

3.4 Normer

En norm är en regel eller föreskrift om hur någon bör handla. Alla sociala situationer med en viss varaktighet präglas av formella eller informella normer. Durkheim⁶ uppfattar samhället som en i grunden normativ gemenskap. I sociologin finns en glidande övergång mellan tre huvudsakliga normer typer:

- Konstruktiva normer
- Kompetens normer
- Handlingsnormer

Konstruktiva normer fastställer hur interaktion ska äga rum (fotbollsregler, grammatiska regler eller reglering av marknadsbeteende). *Kompetensnormer* fastställer vem som ska eller bör fatta beslut och dessa är viktiga för de sociala rollerna. *Handlingsnormer* föreskriver hur personer bör handla⁷.

Enligt samma lexikon definieras *sociala normer* som icke resultatorienterade och icke rationella. De anger vad som uppfattas som rätt och riktigt uppförande, rätt och riktig klädsel och vad som är passande inom en grupp. Normbrott leder till förlust av socialt anseende eller social respekt. Sociala normer är verksamma eftersom de internaliseras, dvs. individerna upplever normens föreskrifter som något de önskar efterleva.

Wellros (1998) drar en parallell mellan ordet norm och ordet normal. Hon skriver att ordet norm, en oskriven regel med positiv värdering, är semantiskt närbesläktat med ordet normal:

”Det semantiska sambandet bekräftar den känsla som man oreflekterat hyser för sina egna normer: att de som beter sig enligt de betar sig normalt: De som beter sig normalt brukar även betraktas som normala. Det betyder bland annat att normalitet som en egenskap hos människor i mycket hög grad är ett relativt begrepp och alltid förknippad med ett visst normsystem. Den är en produkt av socialisationen och ett uttryck för kulturella värderingar”⁸.

Hon talar vidare om två kulturer och distinktioner dem emellan. Den första skriver Wellros, (1998) grundar sig i ordspråket ”tiga är silver, tala är guld” och den andra grundar sig i ordspråk ”tala är guld”. I de båda kulturerna existerar oskrivna lagar (normer) som talar om vad som är normalt och vad som är inte det. Prata med dem man inte känner eller prata högt i den första kultur kan uppfattas som onormalt och det beteende blir därför utsatt för tolkning. Wellros (1998) förklarar att man får lära sig ett tolkningsmönster under socialisation och inläringen av normerna. Man lär sig också att regler och undantag existerar. För att bedöma en handling hos andra människor söker vi avsikt och motiv. Om vi inte kan hitta motiv tillskriver vi både en avsikt och efter det någon form av personlig karaktär:

”Hela den tolknings process och dess resultat kallas för *personperception*. Det är en ständigt pågående, ofta omedveten kognitiv aktivitet varigenom man skaffar sig uppfattningar om andra människor och bekräftelser på bilden av sig själv”⁹.

3.5 Den ”rätta” svenskan!

När vi använder begreppet språk syftar vi oftast på talspråk, det vill säga de verbaliserade ljud som vi har fyllt med mening och med vars hjälp vi kommunicerar. Vi skulle även med språk kunna beteckna sådana företeelser, som gester, tecken och symboler, vilka även de är försedda med en viss mening. Den mening som omtalas, skapas och förändras i den kontext

⁶ Sociologiskt lexikon, Universitetsförlaget, Stockholm 1998

⁷ Sociologiskt lexikon, Universitetsförlaget, Stockholm 1998

⁸ Wellros (1998) sid.43

⁹ Wellros (1998) sid.44

den verkar. En viss situation kräver ett visst språkbruk. När jag exempelvis talar med barn använder jag ett språk medan med de äldre talar jag med ett andra språk. I mitt hemland använder jag bosniska medan jag här i Sverige använder svenska för att kommunicera. Dessa variationer gör att kommunikation kan vara så effektiv som möjligt. Att kunna använda rätt språk vid rätt tillfälle benämns *kommunikativ kompetens* vilken således skiftar mellan kulturer¹⁰.

Viktigt att påpeka är att för den artikulerande kommunikationen krävs att de ingående parterna talar "samma" språk. Om så inte är fallet, är risken stor att missförstånd uppstår och den tänkta meningen uteblir eller kanske till och med av åhöraren, ersätts av en annan mening. Sjögren (1996) skriver att språket kan betraktas som det verktyg varje individ använder sig av för att kunna orientera sig i tillvaron. Att det är genom språket människan socialiseras till att tro, tycka, känna och bete sig på ett visst sätt, samtidigt som hon också lär sig att använda och behärska detta medel för vidare socialisation. Genom språket bygger man sin förståelse om omvärlden och sig själv, men det är också så att genom den dagliga språkanvändningen formas människans egen identitet. Grosjean (1982) skriver också att den person som använder sig av ett visst språk använder sig samtidigt av en viss identitet gentemot åhöraren.

Sjögren (1996) ser språket också som ett "bindande medel" som har förutsättning att hålla samman dagens mångfacetterade samhälle. Eftersom dagens samhälle anses vara multietniskt och multikulturellt utgör språket, menar hon, det enda möjliga kittet i en "sammanhållen mångfald". Om vi accepterar att språket är den bindande medel som kan hålla dagens mångfacetterade samhälle blir nästa fråga: Vad anses vara en god svenska och vem har makten att fatta detta beslut? Sjögren (1996) skriver att det finns en stor tolerans mot inhemska språkavvikelser. Det är istället den sociala och kulturella kompetensen som döljer eller framhäver språkliga diskrepanser. Den tysta kunskap som ryms i den sociala kompetensen, är definitionsmässigt svår att beskriva och enligt Sjögren (1996) lika viktig som språkliga kunskaper. Den invanda bilden av Sverige har förändrats. Rädsla och misstänksamhet har uppstått och människor vill hitta förklaringar till den nya situationen och därför söka bekräftelse på en lösning som man för tillfället kan tro på. Man försöker återskapa den eftertraktade ordningen, detta genom att bland annat återskapa en ny tolkning av verkligheten vilken vidare arbetas fram i samspel med folkliga påståenden och vetenskaplig analys. På ett sådant sätt skapas enligt Sjögren (1996), den kollektivt uppbyggda bilden: *sociala representationer*. I vidare kontext teoretiserar hon kring om huruvida man kan se det återkommande kravet på en god svenska, som en sådan kollektivt uppbyggd bild.

"Med sin klang av både förnuft och vetenskap återupprättar kraven på det korrekta språket en efterlängtd ordning i ett invandringssverige som konfronteras med omvälvande förändringar i både befolkningsstruktur och ideologi"¹¹.

På ett sådant sätt förstärks sakta men säkert bilden av en "bra svenska" som främsta nyckeln till det svenska samhället. Sjögren (1996) tycker att ju mer det talas om språkets betydelse, desto känsligare för språkliga fel blir de som lyssnar. Hon förklarar att detta stora krav på en bra svenska skapar en "vi" och "dem" relation. Dessa höga krav på en bra svenska riskerar att få funktionen av samhällets försvar mot det främmande.

Bergman (1993) skriver att själva språkinläringen påverkas av lärarnas attityder, förväntningar och krav.

¹⁰ Nationalencyklopedin, band 17, 161

¹¹ Sjögren 1996 sid. 35

3.6 Invandrare

Det finns ingen entydig definition av vilka individer som omfattas av begreppet ”invandrare”, oavsett sammanhang från forskning till allmän debatt, så används olika definitioner och avgränsningar. Jag syftar på utlandsfödda som är folkbokförda i Sverige¹². Men det är klart att barn och ungdomar med en svensk och en ”utländsk” förälder i vissa situationer också kallas invandrare.

Alexandra Ålund (1997) i sin bok ”Multikultiungdom” kritiserar beteckningar invandrare, utlänningar, flykting osv. och skriver att sådana kategoriseringar får lätt en negativ funktion genom att uppmåla bilden av en homogen grupp av i grunden specifikt annorlunda människor. När människor mötts som en homogen massa, skriver Ålund (1997), tenderar också dessa stigmatiserade att formas efter den stereotypa bild som de bemöts av:

”Vi för därför homogena ”invandrare”, formade av kollektiva erfarenheter i bostadsområden och på arbetsmarknad, i mellanmänskliga kontakter och genom möten med myndigheter, institutioner och media”¹³.

Aleksandra Ålund (1997) skriver att ungdomar med invandrarbakgrund delar i många avseenden liknande sociala livsvillkor präglade av kulturell marginalisering. Hon menar att de har liknande erfarenheter av segregerade bostadsmiljöer och att de har känt av såväl diskriminering som stigmatisering.

Enligt Ålund (1997) spelar vuxnas uppfattningar, beteckningar och omdömen en stor roll i ungdomarnas utvecklings process för att alla nämnda flätas in i och speglas av ungdomarnas uppfattning om sig själva och andra. Därför skriver hon att vardagslivets erfarenheter och möten inte är oskyldiga:

”... de bär istället på viktiga betydelser som påverkar ungdomarna själva, deras självbild, ambitioner samt ömsesidiga relationer”¹⁴.

3.7 Assimilation, segregation och integration

3.7.1 Assimilation

Assimilation sker när en individ eller grupp gradvis övertar eller tvingas överta en annan grupps tanke och livsmönster. Resultat av det blir att den assimilerade individ eller grupp förlorar sin tidigare identitet och att den gruppens kultur och livsstil helt försvinner. Majoriteten å andra sidan tittar positivt på det och oftast med uttrycket ”det går att civilisera dem så att de blir som vi” skriver Sander (1995). I Socialstyrelsens SoS rapport från 1995 står en bra förklaring för assimilation:

”Invandraren överger det mesta av sina gamla vannon, värderingar o.s.v. och försöka lära om helt. Detta är på ytan ganska konfliktlös. Men den inre konflikten bevaras och kommer förr eller senare till ytan och kan komma till uttryck med psykiska, fysiska eller sociala symptom”¹⁵.

3.7.2 Segregation

Förenklat betyder begreppet *segregation* att olika kulturella och etniska grupper lever och utvecklas från varandra. Grupperna lever isolerade när de inte kommunicerar eller inte samarbetar med varandra.

Man kan enligt Sander (1995) betrakta segregationstanken ur två olika perspektiv.

¹² Statens Invandrarverk, 1997 sid. 271

¹³ Ålund, 1996 sid.81

¹⁴ Ålund, 1996 sid. 82

¹⁵ Socialstyrelsen, SoS rapport, 1995:5, s. 15

”Den ena är när en dominerande grupp (oavsett om det är majoritet eller minoritet) vill utesluta resterande del av befolkningen från sina egna privilegier. Den andra är en minoritetsgrupps strävan efter att behålla och skydda sin kultur mot en dominerande majoritet genom att t ex bilda egna skolor. Minoritetsgruppen avskärmar sig från majoritetsgruppen”.¹⁶

I sina studier om Rosengård förklarar Stigendal (1998) ordet segregation på ett bra sätt:

”... I vetenskaplig mening betecknar segregation en särskild form av social skiktning, dvs. uppdelning mellan olika grupper av människor i högre och lägre”.¹⁷

Segregation menar han, utgår från ett tillstånd där sociala och geografiska skillnader sammanfaller. Socialt avgränsade grupper bor, lever och arbetar i geografiskt avgränsade områden. Den är nästan alltid kopplad till ojämlikhet och makt. Beroende på vilka skillnader som sammanfaller uppstår också olika former av segregation skriver Stigendal (1998) och urskiljer några typer av segregation:

- Etnisk segregation
- Socio- ekonomisk segregation
- Demografisk segregation

”När t ex grupper av olika nationaliteter bor och lever var för sig brukar man tala om etnisk segregation. Socioekonomisk segregation uppstår när de geografiska skiljelinjerna sammanfaller med klasskillnader. I en demografisk segregation sammanfaller de geografiska skiljelinjerna med demografiska kännetecken som ålder och kön”.¹⁸

I dagens segregerade Sverige förklarar Stigendal (1998), sammanfaller dessutom ofta flera olika sociala skikt. Den etniska segregationen är enligt honom, vanligtvis också socioekonomisk. Aje Calbrom¹⁹ skiljer dagens form av segregering av den segregeringen på 50 och 70 talet. Under 50 och 70 talet levde invandrare (etnisk) i den privata sfären, men de tvingades för övrigt att delta i den svenska offentliga sfären. När han säger tvingades menar han på de ”obligatoriska” 8 timmar de tillbringade på jobbet där de träffade svenskar. Idag tillbringar invandrare mycket mer av sin tid inom ramen för sina etniska/religiösa nätverk. Följden av detta är att de har mycket mer tid att fylla med andra aktiviteter än att lönearbeta. Umgås, titta på utländsk TV eller starta föreningar.

3.7.3 Integration

Med *integration* betecknas den process genom vilken en individ införlivas i en sammanhängande social helhet, samtidigt som individens egen integritet bevaras. Bevelander, Carlson och Rojas (1997) förklarar integration med den encyklopediska definitionen:

”I studiet av internationella migrationer och etniska relationer används integration särskilt för att beteckna de sociala processer genom vilka minoriteter, t ex invandrade etniska grupper, slussas in och blir delaktiga av det nya de har flyttat till. Detta gäller deras arbets- och bostadsmarknad eller deras sociala, kulturella och politiska liv”.²⁰

Alberto Diaz (1993), forskare inom sociologi, menar att integration är interaktion mellan invandraren och det samhälle som hon/han har invandrat till:

¹⁶ Statens invandrarverk, Sander, 1995 s. 153.

¹⁷ Stigendal 1998 s. 16

¹⁸ Stigendal 1998 s. 16

¹⁹ Källa: <http://www.Bgf.nu/integration/rosengard.html>. En uppsats ”GLOBALA PROBLEM I EN LOKAL KONTEXT” av Aje Calbrom vid Lunds universitet som tar upp integrationsproblem i Rosengård.

²⁰ Bevelander, Carlson och Rojas, 1997 sid. 19

”...integration means the qualitative increase of participation of minority members in systems of social interaction and relations within the majority society”²¹

Integration förutsätter inte att alla olikheter mellan de båda kulturerna ska elimineras för att invandraren ska kunna delta i de processer i samhället utan själva att integrationen innebär ett deltagande i den nya kulturen, men samtidigt ett bevaranden av den gamla menar Diaz (1993):

”...a state of social relationship which takes place between groups or individuals which may have different degree of cultural bonds”²².

I sin avhandling menar Diaz (1993) att integration är en komplex sociologiskt process som sker på flera samhälls nivåer. Diaz urskiljar därför sex olika typer av integration²³:

- personlig integration
- kommunikativ integration
- boende integration
- social integration
- strukturell integration
- politisk integration

Arbetsmarknadsintegration är nyckeln till boendeintegration. Grupper som missgynnas på arbetsmarknaden tenderar också att etniskt koncentrera sig till vissa områden. *Boendeintegration* ger invandrare möjlighet till en bredare kontakt med majoriteten. Med *kommunikativ* integration menas att invandrarnas tillgång till två typer av resurser, information och språkresurser. Kommunikativ integration är förutsättning för arbetsmarknads- och social integration. *Socialintegration* betyder tillgång till ett svenskt nätverk genom vilket invandrade individer skaffar sociala kontakter: prestige, referenser, nätverk, mm. I själva verket spelar det sociala nätverket en dominerande roll när det gäller att söka och få arbete, både inom privat och inom den offentliga sektorn.

Sander (1995) ger också en bra definition av integration:

”...olika kulturella, etniska och religiösa grupper behåller sina särskiljande egenskaper samtidigt som de skall ha lika rättigheter och skyldigheter, i relation till lagar och förordningar, som majoritetsgruppen i landet. De ska ha rätt att utveckla och behålla sin kultur samtidigt som de själva väljer i vilken grad de vill ta efter majoritets grups kultur och livsstil. Resultatet av detta blir ett ”multikulturellt samhälle”²⁴.

3.8 Social- psykologisk utvecklings teori

Det epigenetiska stadium nr. V /Erikson/

Erikson (1975) har identifierat åtta stadier i den mänskliga livscykeln. I varje av de åtta är en ny dimension av social interaktion möjlig. Han har vidgat det psykoanalytiska tänkandet genom att påvisa att varje utvecklingsstadium har såväl en styrka som svaghet, såväl en positiv som negativ komponent.

Barnet enligt Erikson (1975) kommer i ungdoms period vid 12 årsålder och stannar i den till 18 eller 21 årsålder. Under den här perioden sker fysiologiskt och psykologiskt många förändringar i och med puberteten. Unga människor blir intresserade av sexualitet, av nya uppgifter och av vuxenvärlden.

²¹ Diaz 1993 sid. 7

²² Diaz 1993 sid. 16

²³ Diaz 1993 sid. 16

²⁴ Sander 1995 sid. 156

Den nya interpersonella dimensionen som utvecklas under den här perioden har mycket att göra med en känsla av identitet i den positiva sidan och en känsla av rollförvirring i den negativa. Den fas som alla andra faser i hans utvecklingspsykologiska teori, har en existenskrise och den kallas för "identitet kontra identitetsförvirring eller negativ identitet". Föräldrar och skola konstaterar Erikson (1975), spelar inte så stor roll som i de tidigare faserna och kamratrelationerna ökar. De får betydelse för individens förmåga att finna sin identitet. Om existenskrisen genomlevs på ett "bra" sätt utvecklar ungdomarna en känsla av att ha funnit sig själva, att de har hittat sin nisch i livet.

4. METOD

4.1 Mitt val av metod

Med utgångspunkt i min tidigare teoretiska förståelse gick jag ut med öppna ögon för att undersöka verkligheten. Denna verklighet tolkade och förklarade jag sedan med hjälp av teorierna och egna modeller. Min arbetsmetod har därför varit en blandning av induktiv och deduktiv metod (Holme & Solvang, 1997).

I min teoridel har jag använt mig av litteratur från IMER området, avhandlingar, forskningsrapporter osv.

I min empiriska undersökning har jag använt mig av kvalitativ metod som har genomförts genom observationer och intervjuer med ett antal ungdomar från Rosengård som regelbundet besökte ett nyöppnat ungdomshus, Tegelhuset på Rosengård. Jag valde den kvalitativa intervju metoden för att jag ville skapa en grund för en djupare och mer fullständig uppfattning av de fenomen som jag har studerat. Jag tycker även att direkta samtal med ungdomar alltid fungerar bättre än någon annan metod.

Observation som ett komplement valde jag på grund av flera skäl:

- ◆ För att studera ungdomarnas kommunikation med varandra och på så sätt bilda mig en uppfattning av deras kultur (subkultur)
- ◆ För att se samband mellan deras uppfattningar om Tegelhuset och vad de gör när de är där tillsammans. Allt för att se hur det stämmer ihop med ungdomarnas svar och med de svar jag får från personalen plus den information som jag läst ur Tegelhusets informations katalog.

Samtliga intervjuer spelades in på band. Under en intervju använde jag det bosniska språket för att en informant inte kunde "öppna sig" i början. (Mina tidigare studier av bosniska barn i Landskrona, 1997 har påvisat att barn uttrycker bättre sina känslor på sitt modersmål). Enligt Backman (1998) finns det inte någon bestämd metod för bearbetning av kvalitativa data. Vid bearbetningen av mina intervjuer skrev jag först ner alla intervjuer ordagrant. Texten lästes efteråt ett par gånger tills jag kunde urskilja olika utsagor som var intressanta för undersökningens syfte och frågeställningar.

4.2 Observation

Observation är en bra forsknings metod om man vill studera något fenomen i sitt naturliga sammanhang. Den metod är bra och för att den berättar för oss vad människor gör, vilket skiljer sig från det vad människor säger. Jag har bestämt mig för denna metod för jag ville se verkligheten, vad barn gör med varandra och inte bara lyssna vad de gör eller vad de tycker att de gör på Tegelhuset. Problemet är emellertid att de handlingar man ser under en observation är inte självförklarade och därför måste forskaren bilda sig en uppfattning av det hon/han sett. För att lyckas med det hela måste forskaren ha mer kunskaper än vad själva

observation bjuder på (berättar). Halvorsen (1992) skriver att "White studie" av ett slumområde i Boston på 1930-talet är ett bra exempel på det. Där undersöktes en miljö som forskarna inte tidigare hade några kunskaper om. De flyttade till distriktet, och bodde där i tre och halvt år, för att lära känna det genom att leva som dess invånare.

Observation kan enligt Holme & Solvang (1997) vara öppet eller dold och i min undersökning började jag med dold (ungdomar visste inte vem jag är i början) och avslutades med öppet, för att jag väckte deras nyfikenhet och en del av dem ville veta vem jag var. Att dölja min identitet kunde väcka en negativ inställning mot mig och yttra sig exempelvis i bojkott mot mina intervjuer.

4.3 Intervju

Intervju är en teknik att samla information som bygger på frågor. I vetenskapliga sammanhang menar man vanligtvis med personliga intervjuer att en intervjuare träffar en intervju person och genomför intervjun. Men det finns också telefonintervju, via telefonsamtal osv. Man använder också fokuserade (koncentrerar frågandet) och djup (mer om personlighet) intervjuer skriver Tebelius (1987).²⁵

Intervjun sker ofta under lugna och avspända former där intervjupersonen är tillfälligt bortkopplad från den stress och de påfrestningar som styr det han gör och säger i vanliga fall. Vid intervju är man beroende av att individerna har en tydlig minnesbild som de ska kunna vidare förmedla så att den uppfattas på samma sätt av forskaren. Genom intervju försöker man upptäcka olika samhälls- och kulturs fenomen, dvs. hur en individ eller en grupp av människor upplever sin interaktion med verklighet. En intervju kan leda till nya insikter och den intervjuade kan under intervjuens lopp komma att förändra sin beskrivning av eller uppfattning om ett visst tema. Intervju undersökningar leder inte till en absolut objektiv kunskap utan den leder till en kunskap som skapas och prövas intersubjektivt genom samtal. En innebörd av objektivitet är att en objektiv undersökning speglar naturen hos det objekt som undersöks, den "låter objektet tala" menar Kvale (1997).

Jag har använt mig av semistrukturerade intervjuer vilken betyder att jag hade haft en intervju guide i form av frågor och olika teman som hjälpmedel men när informanterna pratade "föddes" nya frågor och åsikter. Jag kunde därför inte följa någon ordning med frågor och intervju såg ut som naturligt samtal. Såna intervjuer är informella och de sker inte på ett standardiserat sätt. Styrkan hos de intervjuer jämfört med formella intervjuer och enkäter är enligt Halvorsen (1989) att de inte tvingar informanten (respondenten) i ett bestämt tankesätt utan ger utrymme till informanten att själv uttrycka och fördjupa sina åsikter på ett betydligt friare sätt.

4.4 Hermeneutik

En koppling mellan hermeneutik och min forskning!

"Människan är inte det hon är, och därutöver med en tilläggsenhet, som är relativt oväsentligt, att hon också kan förhålla sig till vad hon är, utan människan är just det förhållandet att hon förhåller sig till sig själv. Att förhålla sig själv, att stå i förhållande till sig själv, innebär att man tolkar sig själv och sin plats i världen. Men denna självtolkning är inte något utvändigt i förhållande till vad människan är, självtolkningen är konstituerande för vad människan egentligen är, människan är på ett sätt sin självtolkning".

Hans Skjervheim_Deltagare och åskådare_sid.11-12

²⁵ Grund bok i forskningsmetodik, Runa Patel-Ulla Tebelius red 1987

Vi sitter hemma och tittar på television, dricker kaffe och har det bra, men plötsligt på den lilla monitor ser vi flyktingar som gråter och saknar sitt hem, sina närmaste. Vi blir ledsna. Vi kan förstå dem på ett vidare sätt, ej endast intellektuellt. Vi förstår dem för att vi är människor. Thurén (1991) i sin bok ”Vetenskaps teori till nybörjare” förklarar det så här: ”Vi kan se in i oss själva (*introspektion*) och därigenom förstå andra människors känslor och upplevelse (*inkännande*)”.²⁶

Tolkningar som bygger på att vi människor förstår andra människor fortsätter Thurén (1991) förekommer av naturliga skäl mest inom humanvetenskaperna – historia, litteraturvetenskap, konstvetenskap men också inom andra samhällsinriktade ämnen som sociologi, antropologi och juridik. Vetenskap som bedriver tolkningar av detta ”förstående” slag kallas *hermeneutisk*.

Leino & Leino (1992) skriver att hermeneutiken betyder tolkningar av budskap eller texter och har ursprungligen syftat till på tolkningen av religiösa texter. Denna metod förutsätter att människans verksamhet regleras av ändamålsenlighet och meningsfullhet:

”Forskaren söker de faktorer som tillåter en viss handling eller beteende hos en individ eller grupp av människor. Forskningen framskrider via forskarens förförståelse (av närhistorien, av kulturkretsen, och levnadssätten gradvis till djupare förståelse och beskrivningar)”²⁷.

Nikola- Klaus von Kreitor (1980) citerar Lorenzer²⁸ och skriver att den hermeneutiska metoden är ett kritisk hermeneutiskt förfaringssätt, vars kritiska potens beror på att den kritiska hermeneutiken utgår från subjektets smärtsamma erfarenheter. Den problematiserar systemet av handlingsbestämmande, via språket kommunicerade betydelser för att på så sätt uppdaga och ändra på tjänliga interaktionsstrukturer.

Nikola- Klaus von Kreitor (1980) ger en bra förklaring av den kritiska hermeneutiken:

”Föremål för den kritiska hermeneutiken är systemet av förvärvade interaktionsformer dvs. socialisations objektivet betingade strukturer i subjektet”²⁹

Han tycker att invandrars negativa identitet som uppstår till följd av stigmatiserande interaktionsformer, är en konsekvens av ett system av förvärvade interaktionsformer, dvs. av socialisationen objektivet betingande strukturer i subjektet. Samt att man genom att studera invandrarnas identitets metamorfoser kan konkretisera de subjektiva följderna av invandrarnas minoritetssituation i Sverige. Jag själv har valt den här tolkningens metod för att jag ville förstå den här grupp av Rosengårds (invandrar) ungdomar och deras livssituation i förhållande till det svenska samhälle.

²⁶ Thurén 1991, sid. 46

²⁷ Leino, Ana-Liisa och Jarkko, 1992 sid. 88

²⁸ Lorenzer, Alfred meningen ifrån hans bok ”En materialistisk socialisationsteori”, Klaus von Kreitor sid. 15

²⁹ Nikolaj Klaus von Kreitor, 1980 sid 15

5. INTRODUKTION TILL EMPIRISK STUDIE

5.1 Vandring till Rosengård

Mitt första besök till Tegel huset hände väldigt spontant. Jag gick ut till Rosengård med tanke att observera hela bostadsområdet med Rosengårds centrum i fokus. Hela förmiddagen tillbringade jag på Rosengårds centrum och observerade den.

Rosengårds centrum är en intressant shopping plats. De flesta av dem som vistas här är invandrare eller offentligt talat svenskar med invandrarbakgrund. De flesta affärerna ägs av dem. Allt är billigt eller billigare än i andra köpcentrum i Malmö. Man glömmer att man är i Sverige. Det hela liknar östvärldens shopping centrum. I centrum finns ett café, där sitter människor indelade i nationella grupper, Somalia, Kosovo, Libanon, Palestina osv. Vid varje bord talas andra språk, varje bord är ett land eller kontinent för sig själv. Jag är övertygad att de diskuterar aktuella politiska problem från sitt hemland. I caféet sitter bara män. Kvinnorna är kanske hemma eller läser svenska språket på någon skola som har i uppgift att minska arbetslösheten bland svenska lärare mer än att lära kvinnorna något som ska bidra till att de konkurrerar på den heta svenska arbetsmarknaden som i de flesta fall prioriterar socialkompetens framför arbetskompetens.

Barn och ungdomar, var är de? Är de i skolan, vem vet? Ska de i framtiden också sitta här och diskutera somalisk politik eller ska de istället aktivt påverka det svenska samhället. Ska deras kompetens utvecklas i barndomen eller ska de också bli skickade från kurs till kurs för att få socialbidrag och på sånt sätt bli dömda om att leva som sociala invalider. På väg hem såg jag ett hus vars namn är Tegelhuset. Jag kom lite närmare och läste på dörren att alla ungdomar mellan 16-24 var välkomna in. Jag tyckte det var något som kunde bli intressant för mina studier och bestämde mig för att gå in. När jag kom in träffade jag chefen och en av de anställda. Jag presenterade mig och berättade att jag letar efter ungdomar för mina studier och att jag vill skriva ett pedagogiskt arbete om dem. Vi satte oss. Båda två var väldigt snälla och svarade direkt och öppet på mina frågor. De förklarade för mig att Tegelhuset är ett öppet hus för alla ungdomar, oavsett etnisk eller nationell bakgrund och att detta inte är ett projekt som kommer försvinna, utan en riktig ungdoms hus som finansieras av stadsdelförvaltningen Rosengård.

Det är nämligen nyöppnat, förklarade de, och många ungdomar känner inte till att det finns. Jag fick ett informations blad med öppettiderna på och ”grönt ljus” till min forskning.

5.2 Tegelhuset

För att få en bra och ”verklig” bild av Tegelhuset bestämde jag mig för att läsa alla de tillgängliga textuella beskrivningar om den, samt intervjua chefen och personalen. Det fanns inte många texter som beskriver tegelhuset och dess verksamhet (bara broschyrer), men jag fick chans att träffa och intervjua Tegelhusets chef Mia Töftner. Jag har aldrig intervjuat någon av de anställda men vi hade några samtal angående Tegelhuset respektive de ungdomar som kommer hit.

Tegelhuset är enligt broschyrerna, möjligheternas hus. Texten på en liten broschyr uppmanar ungdomar på följande sätt:

- Du är en resurs
- Din möjlighet till verklig delaktighet och inflytande är självklar
- Du har en plats

På Tegelhuset hittar du: Internetkafé, café, bild, design, datografik, motion och friskvård. Tegelhuset är en ungdomsmiljö och den erbjuder olika typer av aktiviteter för ungdomar 16-24 år. Tegelhuset har ett råd, bestående av ungdomar och vuxna som tillsammans ser till att de

händer saker i huset. Verksamheten är öppen för alla. Kärnan består av ett ungdomsinriktad café. Utifrån den bygger man olika innehåll av gruppverksamhet. Tegelhushets fasta grupper är

- Konstgrupp 6 ungdomar
- Motionsgrupper 10- 15 ungdomar
- Internationellt ungdomsutbyte beroende på grupp: 15-20 st.
- Forum för unga kvinnor 3 grupper ca 20 st.
- Breakdans grupp ca 10 st.
- Rosengårds ungdoms råd 20 st.
- Akrobatgrupp 12 st.

Texten förklarar att all verksamhet baseras på ungdomarnas egna idéer och engagemang. De påverkar husets innehåll och form av verksamheten genom att påverka val av inredning, lokalernas användningsområde, inriktning av målgrupp m.m. De är med i den process som syftar till att ta vara på idéer, presentera dessa och genomföra dem med ungdomarnas samlade krafter. Ungdomarna har framfört vikten av att ha ett miljövänligt hus som använder återvinning och miljövänligt material. Ungdomsmiljö kan innefatta allt från aktiva val av de material som finns i huset till den miljö de vistas i. Den sistnämnda är den miljö som de formar genom attityder till varandra, oavsett etnisk tillhörighet och kön. En del av deras önskemål är tillgången till rådgivning så som ungdomsmottagning, studie/yrkesvägledning, sociala frågor, kontakt med myndigheter och övrigt. I dagsläget är det vad som finns i huset, mer kommer dock efter hand.

5.3 Observation på Tegelhuset

Det var en måndag i början av mars. Vädret ute blev molnigt och Rosengård som alla andra stadsdelar i Malmö såg väldigt tråkigt ut, utan människor och ungdomar på gatorna. Jag trodde jag kom att få sitta ensam i Tegelhuset pga. vädret och att alla ungdomarna var hemma och antingen sov eller tittade på tv. Emellertid, så var det inte. Inne i Tegelhuset satt cirka femton till tjugo ungdomar. Jag kom in och presenterade mig för en av de anställda ungdomskonsulenterna. Hon var snäll, bjöd på kaffe och visade intresse för min forskning. Eftersom vi pratade lite satte jag mig bland ungdomar, tog en tidning bläddrade lite och samtidigt observerade dem. Jag ville inte säga till dem vem jag var och vad jag gjorde, för jag ville undvika den ”officiella relationen” med dem. Jag ville inte att de ska uppleva mig som någon som är en av ”dem”. Med ”dem” menar jag uppfostrare, polis eller någon som skulle kontrollera dem och få pengar för det. Ungdomar är känsliga och de flesta av dem har en yttre mask som de kan kontrollera och de är duktiga på att använda den när det krävs, behövs eller förväntas i en viss situation. Jag ville känna på den mask som de bär ute med kompisar, den mask som de bär när de är själva, när de tänker och känner ”från hjärtat”. Den masken kan vi kalla för ”det riktiga ansiktet”.

Den mask de bär inför föräldrarna och i skolan var jag inte ute efter. Jag tror att det oftast inte är den rätta masken. Dessa masker används för att tillfredsställa föräldrar och lärare, men jag var ute efter deras riktiga ansikte för att jag är säker på att detta håller i sig de situationer som är avgörande för deras utvecklingsprocess.

En del av dem har spelat schack. Tre av dem har suttit kring samma bord som jag gjorde och några tjejer har både suttit och promenerat in och ut ifrån rummet. Alla är ca 16 år gamla tänkte jag. Ingen av de kom till mig eller frågade mig något. De har tittat på mig lite då och då, men ingen frågade något. Jag kände mig lite ensam och hade en stark känsla att de ändå ”kollar” in mig och undrar vem jag var. Jag tog en biltidning som låg på bordet och började läsa den. En ung kille frågade mig om jag skulle vilja ha en ”sån där snabb BMW” och pekade på en bild i tidningen. När jag sade till honom att BMW är min favoritbil öppnades diskussion, min första diskussion på tegelhuset. Vi pratade om bilar, om skolan, om hans

hemland Kosovo, och till slut frågade han mig vem jag är och vad jag gör här. När jag förklarade för honom att jag är ute efter integrations problem på Rosengård tittade han konstigt på mig (jag använde ordet för att se vad han som sextonåring vet om integration). Han visste inte vad ordet betydde och när jag förklarade för honom att jag vill intervjua dem och se vad de tycker om sina liv, om Sverige, svenskar, skolan, kompisar, föräldrar, uppfostran, framtiden och se vad det är som gör att Rosengårds ungdomar har ett sånt dåligt rykte i Malmö, började han förstå allt bättre och frågade om han också fick medverka i undersökningen (han kom aldrig till vår bestämda intervju). Den kvällen pratade jag lite med några ungdomar. Alla verkade inte vara lika öppna för samtal. Även de ungdomar som var öppna för samtal visade inte något större intresse för min undersökning under de första veckorna jag träffade dem. De kom hit för att träffa andra ungdomar och inte för att bli förfrågade om deras livstankar. Jag ville inte bli tråkig för ungdomarna och därför kom jag inte varje gång Tegelhuset var öppet utan ibland två gånger i veckan, ibland en gång under två veckor (tegelhusets café är öppet två kvällar i veckan).

När jag kom den tredje eller fjärde gång kände de flesta ungdomarna mig, alla kanske inte visste vad jag gjorde där, men de hade i alla fall sett mig tidigare. En del av dem spelade schack och andra pratade och skojade med varandra. Två arabiska killar dominerade andra med sin röst och med en synlig ”oro” i kroppen. De gick lite hit och dit från grupp till grupp och försökte skoja med dem. Fast jag närmade mig dem, pratade några gånger med dem och även lyckades skoja med dem, fick jag aldrig någon chans att intervjua dem. De ville inte det, de tyckte att det var tråkigt. Jag försökte övertala dem, men det gick inte.

Det som jag såg i mina senare observationer skiljer sig inte från det jag såg i början. Tegelhuset är som sagt en nyöppnad institution och många ungdomar känner kanske inte till att den finns, eller de kanske inte har någon vana att komma hit. Alla aktivitets grupper är inte etablerade och detta gjorde att jag inte kunde undersöka Tegelhusets ”riktiga roll” på Rosengård. Jag bestämde mig därför för en kort observation av caféet och av de ungdomar som besökte den under den tiden. Jag observerade förhållande mellan dem själva samt förhållande mellan dem och de anställda. Under de veckor jag vistade på Tegelhuset träffade jag en del ungdomar, ca 10 stycken som visade sig vara intressanta för mig. De alla ville ställa upp på en intervju. Fyra av de kom aldrig i bestämd tid, de har ”lurat” mig.

5.4 Presentation av informanter

Namnen på samtliga informanter är fingerade.

Adna, 16 årig tjej. Hon är född i Kosovo och har bott 9 år i Sverige. Pappan dog i Kosovo för flera år sen. Hennes pappa var ingenjör och mamma var hemmafru. Hennes mamma och styvfar har under hela perioden i Sverige varit arbetslösa. Idag går hon i nionde klass.

Sara, 16 årig svensk tjej. Föräldrarna har varit arbetslösa i några år. Pappan har jobbat som försäljare, arbetsledare på en bygge och mamman har jobbat i skolan som assistent. Hon går i nionde klass.

Amir, kille från Iran. 16 år gammal. Pappa, jobbar som kranist och svetsare men mamman är arbetslös. De är inte beroende på socialbidrag. Pappa vill inte socialen ska betala skillnad mellan lön och social minimum i Sverige fast att de ligger lite under det med pappans lön. Han går i nionde klass i Rosengårds grundskola.

Samir, kille från Sandzak (SR Jugoslavien). Han är 16 år gammal och har bott 10 år i Sverige. Föräldrar är skilda och han bor med sin pappa. Pappan är arbetslös. I Jugoslavien jobbade han som snickare. Samir går i en speciell klass med ungdomar som har skolkat mycket tidigare.

Alex från Ungern. 16 år gammal. Har bott 14 år i Sverige. Föräldrarna är arbetslösa och beroende av socialbidrag. De har aldrig jobbat i Sverige. Han studerar idag på INFO-komp och vill förbättra sina betyg för att studera vidare.

6. RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS

Som jag redan påpekat i redovisningen av litteraturstrategi, har jag vid analysen av mina intervjuer p.g.a. brist på relevant litteratur inte kunnat använda mig av tidigare forskning kring invandrarungdomar på Rosengård. Informanternas utsagor analyseras med hjälp av den litteratur och den teori som redovisats i min teoridel. Vid tolkningen har jag även försökt knyta an till min tidigare förståelse av problemen. Jag tror inte att jag kommer att missa något med det sättet att analysera, eftersom min forskning inte har för uppgift att jämföra olika resultat. Jag valde att väva ihop resultatredovisning med analys och egna reflektioner för att ge läsaren en mer levande bild.*

5.1 Socio- ekonomisk status

De flesta av dem bor med sina föräldrar. Två av de har skilda föräldrar och en av dem har en styvpappa. Alla utom en av de intervjuade ungdomar bor i familjer som är beroende av socialbidrag. Man kan säga att de alla utom en, Adna från Kosovo, kommer från lågutbildade familjer (hantverkare) och att de flesta av dem aldrig har lyckats få anställning i Sverige. Stigendal (1998) skriver att 42 % av Rosengårds invånare saknar någon form av gymnasial utbildning och att varje tredje invånare på Rosengård identifierar sig med arbetarklass.

Alex, ungersk kille säger ”*Mina föräldrar har aldrig jobbat i Sverige för att ingen ville anställa dem fast att de sökte många jobb under de 14 år vi bodde i Sverige. Varför vet jag inte, men det är lite konstigt.*”.

Samir, bosnisk kille bekräftar det: ”*Min pappa får inget jobb här i Sverige Han var duktig snickare i Bosnien... det är inte rätt men vi klagar inte*”

Trots att föräldrarna är arbetslösa och att de är socialbidragstagare är ungdomar nöjda med sina hushållsekonomier och tycker att föräldrarna är ”ok” för att de köper det mesta det vill till dem. *Alex* tycker att hans föräldrar köper honom allt han behöver.

Adna, från Kosovo säger: ”*Vi har inga ekonomiska problem hemma... Mina föräldrar köper mig det mesta jag vill och behöver... ja, det gör de... de är snälla.*”

Ungdomarna visar en hög grad av förståelse för sin ekonomiska situation och kräver inte något som ligger över föräldrarnas möjligheter.

Amir från Iran: ”*Mina föräldrar köper mig det jag behöver, men jag vet också var gränsen går... Vi har skulder och det måste vi betala tillbaka.*”

* Det här är som sagt en kvalitativ forskning och den har för uppgift att belysa olika fenomen som existerar bland ungdomar samt att lyfta förståelse för deras socialisation, uppfostran, och integration i det svenska samhället

Sara, svensk tjej. *”Vi lever på socialbidrag men vi har inga ekonomiska problem hemma... inte nu längre i alla fall... de köper mig oftast allt jag behöver men det är självklart att man inte ska kräva så mycket för att man vet att de inte kan köpa mig allt jag säger... Man måste förstå, liksom situation som vi lever i.”*

Jag har tänkt länge på de svar jag fick av dem när det gäller de socioekonomiska problem. Vad kan det bero på, undrade jag? Jag kom på olika förklaringar som jag kommer att presentera. Den första förklaringen ligger nog i det faktum att ungdomarna bor och är väldigt knutna till sin stadsdel där de flesta av kompisarna lever under samma eller liknande socioekonomiska förhållanden. Aleksandra Ålund(1997)³⁰ skriver att ungdomar med invandrarbakgrund delar i många avseende liknande sociala livsvillkor präglade av kulturell marginalisering. Hon menar att de har liknande erfarenheter av segregerade bostadsmiljöer och att de har känt av såväl diskriminering som stigmatisering. De svar jag fick av ungdomar bekräftar Ålunds (1997) påstående och öppnar även nya moment. De ”liknande erfarenheter” skapar enligt de svar jag fick, samma eller liknande känslor, tankar och attityder hos ungdomarna.

Under den här delen av intervjun upptäckte jag några gemensamma drag i deras karaktär:

- ◆ att de visar *förstående för omständigheter som råder i deras liv*
- ◆ att de alla är *stolta över sig och sin familj*
- ◆ och att de är *mogna människor*

Att deras jämnåriga svenskar exempelvis i Bunkeflo lever under bättre socio- ekonomiska förhållanden är det ingen tvekan om, men segregation gör att mina informanter inte är i ”touch” med dem och att de tycker att de lever bra. Man kan inte sakna något som man inte känner till. Enligt deras förklaring av sin socio- ekonomisk status tycker jag att ungdomarna ingår i samma sociala kategori och att någon klasskillnad inte existerar bland de intervjuade ungdomarna på Tegelhuset. Utan att de alla känner tillhörighet till en så kallad ”invandrar klass”. Å andra sidan finns det ekonomiska skillnader mellan Rosegårds delområden skriver Stigendal (1998):

”Svagaste ekonomiska resurser har invånarna på Herrgården, Törnrosen och Örtagården. På Västra Kattarp och delvis även Apelgården har invånarna klart starkare ekonomiska resurser, men ändå når man inte upp till genomsnittet för de fem stadsdelarna”³¹.

Den andra förklaringen ligger i det faktum att informanternas familjer är enligt min uppfattning, utsatta för ”dubbel segregation”. Den första segregationen är konsekvens av att de flesta har dålig utbildning och tillhör en arbetarklass (ligger alltså lägst ner i ett kapitalistiskt samhälle). Stigendal (1998) har funnit att människor på Rosengård har den genomsnittliga lägsta utbildningsnivån, 16 % av invånarna på Rosengård har inte ens slutfört en 9-årig grundskoleutbildning. Endast 13 % av Rosengårds- borna har slutfört en eftergymnasial utbildning³². Jag anser att den andra segregationen är en konsekvens av deras etniska bakgrund. När jag säger etnisk bakgrund menar jag naturligtvis inte direkt rasism eller kulturell determinism från den svenska sidan, utan några fenomen som betraktas som ”normala” i ett sådant samhälle som Sverige. Sverige är ett kapitalistiskt och etno- nationalistiskt samhälle vilket betyder, ett folk- en nation, med vissa multikulturella inslag (tack vare migrations politik).

³⁰ Ålund Aleksandra, *Multikulturiungdom*, Studentlitteratur i Lund, 1997 sid 82

³¹ Stigendal (1998) sid. 63

³² Stigendal 1998) sid. 63

I ett sådant land kan inte makt och ekonomiska resurser bli rättvist fördelade mellan etniska svenskar och invandrar svenskar (eller olika etniska grupper). Tom Sandlund³³ tycker att etniska grupper ibland kan, och i synnerhet i äldre samhällen, sammanfalla med de sociala klasserna, så att skilda klasser består av skilda etniska element och det kan ofta vara svårt att skilja det etniska elementet från det socio- ekonomiska. Han tycker emellertid att i de flesta moderna samhällen finns olika etniska grupper inom samma klass.

En tredje förklaring för deras dåliga socio- ekonomisk status kan ligga i en så kallad ny form av segregering som hittar förklaringen i etnisk homogenisering på Rosengård som också är en konsekvens av arbetslöshet³⁴. Aje Calbroms(se teori) förklaring stämmer med det (se teori. sid 8). Idag menar Calbrom, saknas den ekonomiska kraft som kan tvinga människor till integration. Dagens Rosengård enligt honom uppvisar också, vilket skiljer stadsdelen från gårdagens, en etnisk, kommersiell och religiös institutionalisering som också bidrar till att hålla människor kvar i området och därmed också bland sina etniska/religiösa medmänniskor.

6.2 Språk och utbildning i relation till integration

I dagens Sverige har över en million människor ursprung i ett hundratal olika etniska eller nationella grupper från hela världen, vilket vidare är grunden till att exempelvis Ehn (1993) benämner Sverige som ett multietniskt land. Just för att det svenska samhället anses vara multietniskt och multikulturellt och att det utvecklas både intellektuellt och ekonomiskt ser jag *språket* och *utbildning* som viktiga medel i invandrarungdomarnas utveckling och integrering. Därför bestämde jag mig för att undersöka dessa två medels betydelse för integrationsprocessen.

I en idealistisk integrationsprocess sätter människor och institutionerna i det främmande landet, sina normer, sina idéer, och sin organisation mot nykomlingarna som redan har sina egna normer, idéer och tillsammans försöker möta och hitta varandra utan att någon av dem förlorar sin identitet som yttrar sig bl.a. i något av de nämnda moment (se teori om integration). För att sprida information från svenskar till invandrare och tvärtom behövs kommunikation. Kommunikation som vi vet sker via språket, i vårt fall via svenska språket. Sjögren (1996) ser på språket som ett bindande medel som har förutsättning att hålla samman dagens mångfacetterade samhälle. Språket enligt henne är ett verktyg varje individ använder sig av för att kunna orientera sig i tillvaron. Det är genom språket människan socialiseras till att tro, tycka, känna och bete sig på ett visst sätt, samtidigt som hon också lär sig att använda och behärska detta medel, för vidare socialisation. Språket har sålunda för individen en synnerligen framstående ställning, vilket resulterar i att individen härigenom bygger upp sin förståelse för omvärlden och sig själv. Det är också i och genom den dagliga språkanvändningen som den egna identiteten på detta sätt blir formad.

³³ Sandlund, Tom Klaus von Kreitor sid.109

³⁴ 54 % av Rosengårds befolkning är beroende på socialbidrag: källa: <http://www.rosengård.malmö.se/fakta/sammanfattning.shtml>

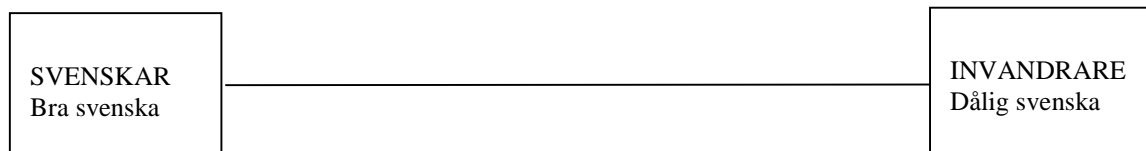
De flesta av mina informanter går i nionde klass på Rosengårds grund skola och alla svarar att detta är en multikulturell skola. Alla utom en svensk tjej har ett annat språk än svenska som modersmål. Alla av de intervjuade ungdomarna talar svenska utan något problem medan det i skolan är lite annorlunda. Eftersom de intervjuade ungdomarna har olika åsikter och erfarenheter av det svenska språket och sin utbildning kan jag inte presentera ett gemensamt resultat. Jag är istället tvungen att skriva ned deras tankar och känslor som de uttalar om nämnda fenomen och diskutera dessa.

Både Sara och Adna tycker att deras kunskap i svenska ”räcker till” både privat och i skolan. Adna säger så här ” *Nej, jag har inga problem med det svenska språket...nej...min svenska är tillräckligt bra för att klara alla uppgifter som skolan kräver av mig.... Men jag tycker att en del av ungdomar i skolan inte borde vara där för att de är ju ”dumma i huvudet ... de eleverna kastar gummi på lärarna... de respekterar inte lärarna... Jag skulle bli en bättre elev om de inte skulle vara i min klass... annars har jag ingen lust för att plugga*”. Den här informanten har inte något problem med svenska utan hennes största problem är den sociala miljön i hennes omgivning. Hon tycker att rastlöshet och brist på respekt hos hennes klasskamrater stör hennes utveckling och utbildning. Hon tappar lusten för att vara i skolan. Det påminner mig om Kyléns (1992) dynamiska samspels metod som förklarar bland annat att förlust av motivation förhindrar utvecklingen. Enligt honom har människan ett känslö- och kunskapsmässigt erfarenhetsutbyte med den sociala och fysiska miljön. Detta styrs av hennes behov och motivation att utbyta sådana erfarenheter. Baserat på vad man vill och kan (Kylén 1992) väljer man att handla, får nya impulser att handla. Om människan inte är motiverad att handla eller inte får någon återkoppling av omgivningen så förhindras utvecklingen.

Sara har inget problem med svenska men hon talar om ett annat fenomen och det har med dialekt att göra: ”*Det är klart att jag pratar bra svenska... jag är ju svensk... men Du vet, de svenska barn som bor på Limhamn och dit åker jag ibland för att jag har mina kusiner där... de... de svenska barn tycker att jag bryter som en utlänning... att min svenska är konstigt,. Men jag bryr liksom inte mig om det, jag bor här på Rosengård...* ”

Limhamns barn har märkt att Sara talar svenska med en annan dialekt som skiljer sig från deras. Det språk (dialekt) skillnad kan i vissa fall leda till segregation (kommunikativ) som är det första steget i min modell av segregation (*segregations trappor, se bild 1*). En ”bra” svenska förklaras av många som nyckeln till integration i det svenska samhället. Sjögren (1996) tycker att ju mer det talas om språkets betydelse, desto känsligare för språkliga fel blir också de som lyssnar. Dessa stora krav på en god språkbehärskning riskerar att få funktionen av samhällets försvar mot det främmande och att en ”vi” och ”dem” relation skapas.

Två poler bildas. En blir invandrare och en annan blir svensk.

Tack vare nämnda påstående utvecklas två olika identiteter. En som passar in och den andra den som inte gör det. Sara är därför inte bara en ”konstigt” talande svensk tjej, hon är också bärare och resultat av en *subkultur* som vi kan kalla för ”Rosengårds kultur” vilket kan betyda mycket mer än bara att tala på ett specifikt sätt. Grosjean (1982) skriver att den person som

använder sig av ett visst språk använder sig samtidigt av en viss identitet gentemot åhöraren. Genom att språket på detta sätt markerar tillhörighet eller identitet blir det genast förknippat med värderingar och attityder. Man kan därför säga att språket i det här fallet har en *selektiv funktion*. Människor selekteras beroende på kunskap och brytning i språket. Sara har blivit selekterad och kallad invandrare för att hon har talat med "Rosengårds dialekt". Genom uttalet och sättet att välja ord och uttryck kan man markera antingen sin utbildningsnivå eller klasstillhörighet säger teoretiker som undersökte språkets roll i utvecklingsprocessen förklarar Wellros (1998).

Det verbala språket och kroppsspråket avslöjar människornas roll och rang i samhället. Cheferna talar ett språk, akademikerna ett annat, arbetarna ett tredje. På alla språk finns det ord som betraktas som "fina" respektive "fula" menar Wellros (1998) och konstaterar:

"Det finns fraser och uttryckssätt som anses som "kultiverade respektive vulgära". Det fina och kultiverade språket har alla inte haft en möjlighet att lära sig eller av andra skäl känner sig främmande inför"³⁵.

Mina informanter har inte blivit direkt frågade om de talar den fina eller den fula svenskan och det var inte möjligt att få information genom att direkt fråga de om det. Men om man vill läsa och tolka deras tankar kring detta kan man dra slutsatsen att de är "dömda" till att nöja sig med den svagare varianten av svenska språket, den alltså "fattigas svenska". Den påstående grundar jag i följande faktum:

- ◆ att deras föräldrar som är direkt inblandade i deras personliga utveckling saknar en bra kunskap i svenska vilket kan vara viktigt för en bra kommunikation i relation Föräldrar- Skolan eller Föräldrar- Kompisar.
- ◆ att de flesta av de intervjuade erkänner att de har problem att följa undervisningen på grund av dålig kunskap i svenska vilket gör att de i sin vidare utveckling kommer att sakna den viktiga delen av socialkompetens- kommunikations förmåga. De som talar en svagare variant av språket kan bli lätt manipulerade av dem som behärskar språket bra.
- ◆ Saras (svensk tjej) berättelsen om att svenska barn från Limhamn tycker att hon pratar konstigt, att hon alltså bryter som invandrare

En större del av mina informanter tycker att deras kunskap i svenska är dålig och att det hindrar deras utbildning i skolan. De har försökt resonera kring orsaker till en sådan dåligt kunskap i svenska. En del av dem tycker att det är skolans och lärarnas fel medan andra skyller sig själv för det.

Amir tycker att det är lärarnas fel och förklarar det så här: *"Jag är inte så duktig i svenska och vet varför, det är lärarnas fel... de är inte snälla... de bryr sig inte om vi kan något eller inte, de bara går vidare med nytt och jag kan inte följa de på lektionerna... de borde tänka lite på oss som inte kan bra svenska..."*

Enligt Pirko Bergman (1993) påverkas språkinläringen av lärarnas attityder, förväntningar och krav. När det gäller utbildning i förhållande till segregation tycker Ålund(1997) att segregerade miljöer betyder ofta ständigt nya invandrare och flyktingar, elev- och lärarbyten ojämna förkunskaper och instabila förhållanden i allmänhet. Detta gör menar hon att man får en krävande utbildningssituation. Paulin (1995) skriver att låga förväntningar på skolframgång tillsammans med bristande förståelse för elevernas kulturbakgrund från skolans sida påverkar deras skolmotivation negativt.

Samir tycker att han är dålig i svenska och att han själv är skyldig för det: *"Jag har skolkat mycket, jag tyckte att det var roligt, jag ville slippa skolan... mina föräldrar ville hjälpa mig... men du*

³⁵ Wellros (1998) sid.92

vet... *det gick inte faktiskt.*” Idag går han i en speciell klass med barn som har skolkat och ”missat mycket” av skolan och vill läsa vidare.

Resultatet visar att de flesta av ungdomarna inte är nöjda med den utbildning som skolan ger dem, men de är samtidigt nöjda med kompisarna i skolan för att de känner varandra från ettan. Det som är bra i det hela är att de alla har någon positiv vision av framtiden och ser sig själva i den. Alex till exempel vill skaffa sig bra betyg och fortsätta med studier. Samir vill plugga vidare och bli bilmekaniker och Amir vill bli el-ingenjör. De alla är medvetna om att språket är en viktig ”sak” i deras liv och att kunskap av den tillsammans med utbildning bestämmer deras livs kvalitet i framtiden.

Jag tror att (o)kunskap i svenska språket spelar den viktigaste rollen i människans integrering till det svenska samhället. Jag var så fri för att rita en bild som presenterar hur människors (o)kunskap i majoritetens språk leder till (des)integration i det nya samhället. Jag har ritat segregations trappor från ankomsten och problemet med språket upp till en maximal segregation i punkt 6 som kan leda till människors totala isolering respektive integrering.

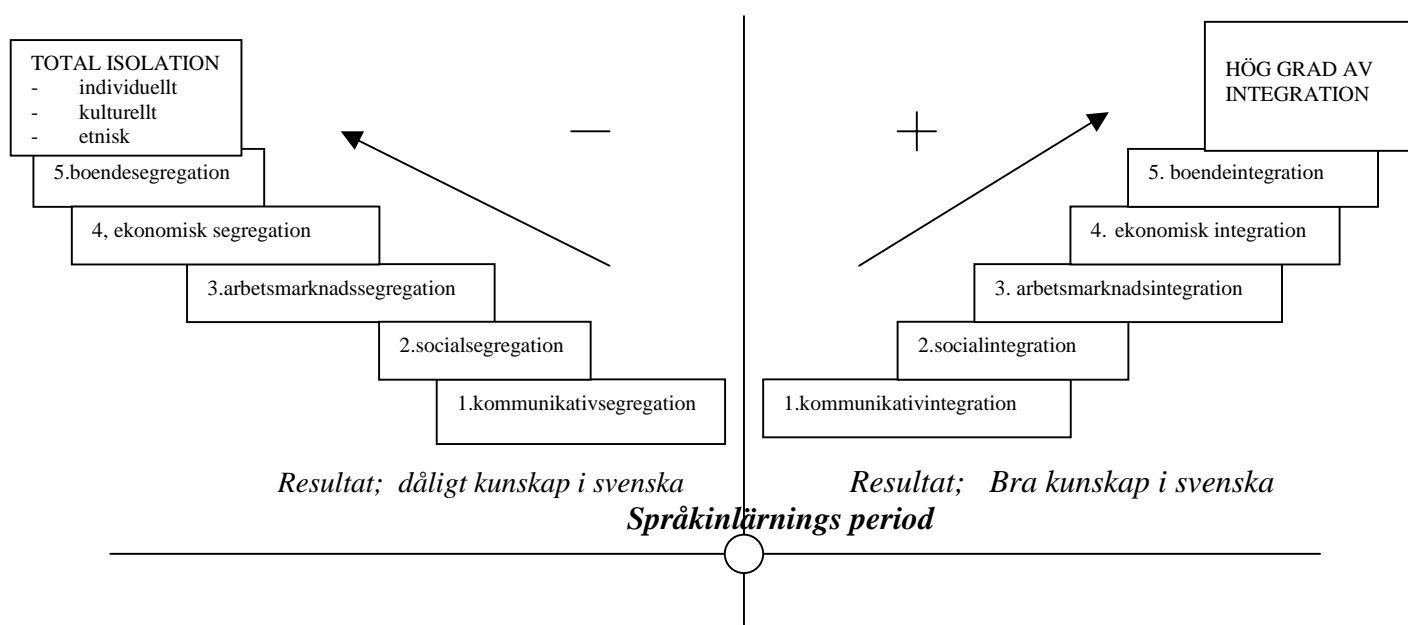

BILD 1
Punkt 0 = ANKOMSTEN TILL SVERIGE

Alla mina informanter har tillsammans med sina föräldrar ”klättrat” till det femte trappsteget vilket grundas i det faktum att deras föräldrar talar dålig svenska, att de har dåligt socialt nät, är arbetslösa, inte har tillgång till ekonomiska resurser, måste leva på Rosengård och att de bara umgås med dem som de är tvungna till (Rosengårds invånare, hemlandskamrater). Eftersom även föräldrarna umgås med invandrare och talar dålig svenska är det mycket möjligt att de umgås bara med sin släkt, sina landskamrater och tittar på satellit tv-programmet från hemlandet. Det är några bevis på att föräldrar lever isolerade ifrån det svenska samhället. Om det handlar om total isolering kan jag inte svara på. En sådan fråga kräver möte med dessa människor och en djupare analys av deras liv. Jag tycker ändå att mina informanter är ”dömda” till att leva i en viss miljö och de tvingas ta på sig de normer och de sociala roller som ”serveras” till dem och som är en produkt av den socio- ekonomiska verkligheten i det område de lever i.

6.3 Kompisar eller föräldrar?

Ingen av de intervjuade utom Samir umgås med svenska ungdomar, alla de andra umgås bara med invandrarungdomar som bor på Rosengård. De alla har svenska bekanta och träffar dem ibland på något diskotek för ungdomar, men det slutar ibland med bråk, berättar de. Enligt deras uttalande lever deras kompisar under samma ekonomiska förhållanden som de själva och de förstår därför varandra bättre. Vi ser här att frasen "Lika barn leker bäst" stämmer med deras val av kompisar.

Alla informanter är nöjda med sina kompisar och det är bara föräldrarna som ibland inte är det. Informanterna står nära sina föräldrar och enligt deras utsagor är föräldrarna de som ständigt försöker påverka dem och deras utveckling. Men föräldrar kan inte alltid kontrollera dem. Det händer att de lovar en sak till föräldrar men så fort de går ut gör de som de vill.

Amir berättar till exempel att hans pappa är hans vägledare, men efter ett tag säger han att hans pappa inte kan förbjuda honom något och att han gör det han vill oavsett vad pappan säger och vill. Samir säger så här: *"Min pappa, han tror på mig och han har försökt förbjuda mig att umgås med några av alla mina kompisar men jag har inte lyssnat på honom....pappa tror att jag lyssnar på honom men nej... det gör jag inte"*.

Alla av dem upplever sina föräldrar som snälla men också väldigt stränga i vissa situationer och de tycker att de och deras resonemang skiljer sig ifrån deras egna resoneringar och värderingar och att de inte förstår varandra. Adna förklarar det så: *"Min mamma hon är snäll men min styvfar... han är så sträng... han är gammalmodig... och säger alltid till mig att jag är så ung och att jag måste passa mig ut... att jag inte ska ha sex för tidig... men jag är inte barn... eller hur?"* Hon tycker att det handlar om generationskonflikter. Det påminner om en norsk undersökning³⁶ redovisade att föräldrar som tillhör arbetarklassen uppfostrade sina barn till lydnad och solidaritet medan föräldrar som tillhör medelklassen uppfostrade sina barn till att bli självständiga och oberoende. På min fråga vem är det som påverkar dig mest föräldrar, skolan eller kompisar svarar alla att de lyssnar på sina föräldrar, att de tycker mer eller mindre om skolan men att deras tankar och handlingar påverkas mest av deras kompisar:

"Du vet vi är liksom kompisar och vi berättar till varandra allt och delar med varandra våra problem och så... Om man är kompis med någon då ska man hänga med hela tiden" berättar Samir.

Intervjuade ungdomar tror mycket på sina kompisar och det är inte konstigt om man betraktar det ifrån social- psykologisk förklaring om deras livs fas. De intervjuade ungdomar ligger alltså i ungdomsperioden (12-21) och enligt Eriksen (1975) i den här fasen, för skillnad av den tidigare i vilken skolan och föräldrarna spelar den största rollen, ökar kamratrelation. Den relationen får betydelsen för individens förmåga att finna sin identitet. Om barnet erfar denna ungdomstid med en känsla av tillit, självständighet, initiativförmåga och arbetsflit, så ökas dess möjligheter att uppnå en meningsfull känsla av identitet. Motsatsen gäller för den som går in i ungdomstiden med ansenlig misstro, blygsel och/eller tvivel, skuld känslor och underlägenhets känslor tycker Eriksen (1975).

³⁶ Holter m, flera 1976

6.4 Kriminalitet och narkomani

När det gäller den här delen av mina samtal med ungdomar kan jag säga att jag blev förvånad över deras öppenhet och ärlighet. Det var jobbigt i början men när jag förklarade för dem att jag också har varit ung och att jag har också stått framför alla de utmaningar som de är utsatta för blev de "lugna" och började prata om det. Jag måste erkänna att jag inte tycker att de är särdeles utsatta för de två fenomenen i så stor utsträckning.

Amir röker och dricker "bara" en till två gånger i veckan, oftast under helger och tycker att 4 dl vodka är ingenting farligt för en kväll: *"ja, jag dricker.....och röker men jag dricker inte vardagar bara helg...när vi festar liksom....jag dricker inte så mycket bara 4 dl vodka"*. Han har provat marijuana men ville inte fortsätta med det: *"... du vet, sprit kan man kontrollera men inte droger och därför tar jag inte droger... jag vill inte bli beroende"*. Han har snott tidigare och en gång hamnade han i häktet. Han slutade stjäla för att han vet att det inte är bra, "det kan bara skada och förstöra hans liv".

Samir röker också och när det gäller sprit säger han att "det brukar hända". Det uttrycket betyder att han dricker några gånger i månaden, förklarar han. Han har blivit "lite mer" kriminell och polisen känner till det. Han brukade stjäla mopeder, cyklar och även bilar. Han har slutat med det. Vissa av dem har inte provat droger men de har inte helt negativ inställning mot dem.

Sara säger exempelvis så här: *"Jag dricker en gång i månad och jag röker, men drogerna har jag inte provat någon gång, inte än."*

Adna tycker dessutom att hasch inte är någon drog: *"Jag röker och dricker en gång i månad och men jag har aldrig tagit någon drog, bara hasch"*. Hon skrattade mycket men det var inte hennes grej.

Bara en av de har provat de starkare droger och tar de några gånger i månaden: *"... vi träffas, hyrar ut någon film, tar amfetamin och sen är vi glada och skrattar mycket"*.

Resultatet visar att nästan alla av de röker och att bara en liten del av dem aldrig provat någon drog. De flesta av dem har snott någon gång i sitt liv, men alla tycker att det är dumt och alla som gjorde det säger att de har slutat med det.

När det gäller kriminalitet vet ingen av dem varför de gjorde det. Allt tyder på att det är en ond cirkel i vilken alla påverkar alla: *"... och när vi blir lite så fulla hittar vi en bil och stjälar den... varför... det vet jag inte... Man ska hänga med... om inte, är man inte tuff längre... du kanske inte fattar det.. men det var kul för mig då... inte nu längre, nej"* berättar Amir.

6.5 Rosengård, deras hem

Alla informanter klagar över att Rosengård och Rosengårds ungdomar har ett dåligt ryckte i resten av Malmö och även i hela Sverige. De tycker inte att det finns någon anledning till det. Amir tycker att alla först måste komma hit och sen tala om att de är dåliga eller inte det: *"Det är orättvist alla tycker att vi är vilda och utan kultur, att vi alltså inte kan uppföra oss... såna där människor, kan komma hit och se direkt på plats vem och hur vi är."*

Sara tycker att Rosengårds ungdomar är snälla och duktiga och att de inte skiljer sig ifrån svenska ungdomar som lever i någon annan stadsdel.

6.6 Syn på svenskar och Sverige?

När ska ni verkligen leva tillsammans?

Informanterna har faktiskt delade åsikter om Sverige och svenskar. En stor del av dem ser svenskar som något som skiljer sig ifrån dem med religion, öppenhet, hem uppfostran m.m. men samtidigt tycker de att de är en del av det svenska samhället. Deras verklighet och deras Sverige är Rosengård. De träffar inte svenskar dagligen. Den enda kontakt med svenskar, enligt deras svar, sker via olika institutioner (skola, fritids), tv, och ibland, alltså jätte sällan på någon ungdoms diskotek i stan. När jag frågade varför är det så svarar de alla att det är därför att svenska ungdomar inte bor här och att de svenska ungdomarna aldrig kommer hit. Anledningen att de inte kommer till Rosengård ligger i det faktum att de är rädda för Rosengårds ungdomar. Istället för att prata om svenskar och Sverige pratade de mer om hur de tycker att svenskarna ser på dem. Jag kunde märka att de är väldigt frustrerade pga. det dåliga ryckte om invandrar ungdomar från Rosengård. Den frustrationen yttrar sig i en överdriven stolthet, tycker jag. De är väldigt upptagna med den objektiva sociala identiteten (se Ahmadi 2000). Polarisation och uppdelningen på "vi" och "dem" i det svenska samhället, samt fördomar om dem och Rosengård bland svenska ungdomar som de ibland träffar, visar att de lever mer eller mindre med en känsla om att de bär en stämpel med negativ bemärkelse, tycker jag. Amir tror att svenska ungdomar tycker att Rosengårds ungdomar bara stjälar och slåss.

Frågan är hur deras subjektiva individuella och sociala identitet kan utvecklas under de omständigheter och med den bild av sig själva som de ser i andras (svenska ungdomars) ögon. Identitet som vi vet, utformas både på den subjektiva sätt, vem jag är för mig själv och genom mig själv, och på den objektiva som handlar om hur jag blir speglad av min omgivning (erkännande).

Adna berättar att vanliga svenska ungdomar har mycket fördomar om Rosengård: "...när jag träffar en svensk tjej och berättar att jag är från Rosengård för hon direkt en felaktig bild av mig som person...en uppfattning att jag är någon som är annorlunda än hon...men det är inte så...jag är lika snäll som de andra...de svenska tjejer. Frågan är bara hur mycket och hur längre ska hon behöva förklara vem hon är och hur mycket är hon värd som person. Hon kan bli hur bra som helst och en duktig tjej men man vet att man inte alltid själv kan välja vilket fack man sorteras i och vilken etikett som klistras på facket. Vi ser alltså här att Ahmadis (2000) förklaring om att den objektiva identiteten inte är en "riktig identitet" utan en stämpel eller en etikett stämmer med deras identitets utveckling problematik på Rosengård. Mina informanter ligger alltså ständigt i "faran" med rädsla att bli igenkända och förklarade som "annorlunda" i den negativa meningen. De existerande fördomar kan enligt Ljungrens (1994) identitets förklaring, påverka (vilket är inte obligatorisk) deras utveckling och syn på sig själva.

Om utvecklingen inte är positiv blir barnet enligt Heyman (1990) i stället otryggt otillitsfullt, skadat i sin självkänsla och måste hitta förklaringar, någon eller något att skylla på och eller rikta sin aggressivitet mot. Ibland riktas den rent av mot den egna personligheten. Jag kunde inte hitta något i deras beteende som tyder på att de har någon sån störning.

Sara som är etnisk svensk är den enda ungdom som helt öppet talar om Rosengårds isolation ifrån resten av Malmö och den svenska samhälle. Hon ser emellertid ingenting dåligt i det. Hon har inte heller någon större kontakt med svenskar: *"... jag tycker att vi är lite utanför det svenska samhället, men jag tycker inte att det är något negativt utan jag tycker att det är bra och positivt... jag vet inte hur det är på andra ställen... jag har inte helsvenska kompisar men jag tycker att de andra bara kan lära sig något av oss från Rosengård"*.

Amir är den enda person av de alla intervjuade som har försökt förklara för mig hur han ser på svenskar. Han har sin egen uppfattning om svenskar: *"Jag delar svenskar i tre grupper .I den första ingår rasister i den andra de som låtsas tycka om utlänningar men också hatar oss och i den tredje grupp ingår de normala svenskar som inte hatar utlänningar, som är "ok" och de sista är en majoritet i Sverige"*.

När jag frågade om ordet integration visste ingen av dem vad det betydde. Jag har förklarat för dem att ordet integrera, i det sammanhanget, betyder möta de svenskar, bli granne med de, umgås med de, leva tillsammans och påverka tillsammans det samhälle man alla lever i, utan att någon förlorar sin personlighet, sin kultur, sina seder, religion, sina värderingar osv. De förstod mig till slut men ingen av de visade något intresse eller ställde någon vidare fråga om det. Jag frågade dem, öppet, om någon har talat till dem om det. Bara Sara svarar att lärarna i SO ämnena har undervisat om att alla människor är lika värda oavsett sin kultur, religion osv. och att i ett demokratisk samhälle måste människor respektera varandra med alla sina olikheter. Ingen annan av de kommer ihåg någon lektion eller fick något budskap från lärare som talar direkt eller indirekt om mångkulturalismen eller om invandrar integration i det svenska samhället. Riksdagen beslutade redan 1985 att den mångkulturella svenska skolan ska genomsyras av ett interkulturellt perspektiv³⁷.

Det som jag har märkt är att de ungdomarna är väldigt knutna till sina etniska identiteter och rädda för att bli assimilerade. En av de känner sig ibland hotad av svenskar: *"... de försöker lära oss vara svenskar. De säger att vi skriker och talar högt på allmänna platser. Men jag vill inte ändra mig... jag vill inte uppföra mig som en svensk... om jag är inte som de det betyder inte att jag är dåligt..."*. När jag frågade honom vem vill förändra honom svarade han snabbt att han aldrig kommer att bli en svensk, i alla fall inte så som de vill. Mer information om vem är "de" kunde jag inte få av honom. Han kände som att han sa för mycket till mig. Eftersom de träffar svenskar bara "offentligt" kan jag förutse att det handlar om mötte med någon person som jobbar på någon institution.

De flesta av de intervjuade har en annan religion än etniska svenskar och det är enligt dem också en sak som skiljer de ifrån varandra. *"... Jag bor i Sverige och jag är en del av den men jag skiljer mig ifrån en svensk tjej mycket. "Jag är inte lika öppet, jag har en annan religion... vi skiljer oss mycket från varandra"* menar Adna. Med påstående att hon är sån och sån, gör hon distinktion mellan "oss" och "de". Religiösa och kulturella skillnader spelar som vi ser också en viktig roll hos invandrar barns subjektiva individuella identiteter. För att göra distinktion mellan sig och "andra" (svenskar) tillskriver hon sig en eller flera egenskaper som är unika och som skiljer sig av andras egenskaper.

Å andra sidan, det finns idag en stor del av forskare som ser minoriteternas kulturella och även etniska identiteter som resultatet av vissa existerande mekanismer i samhället, t ex segregation, fördomar diskriminering, invandrapolitik och medborgarskaps regler och inte som någon ärvd kulturell egenskap(McCoy, 1992, s 248-249). Den identiteten är med andra ord inte bara ett resultat av gemensamma etniska egenskaper utan också resultat av samhällets strukturella omständigheter (Yancey, Eriksen och Juliani 1976). Ahmadi Nader(2000)

³⁷ Hultinger & Wallentin, *Den mångkulturella skolan*, sid.111 Studentlitteratur i Lund 1996

sociolog, tycker att det inte alltid är invandrare som har störst intresse av och därför kämpar för att bevara sina kulturella identiteter, utan det är ofta värdsamhället som betonar dess identiteter för att begränsa tillgången till resurserna.

6.7 Tegelhuset i ungdomarnas ögon!

Frågor som berör tegelhuset var en av de viktigaste punkterna i mitt arbete, men intervju frågorna som jag ställde till ungdomar blev besvarade med väldigt korta meningar utan större möjlighet till att diskussionen utvecklades. Ungdomarna vet inte mycket om de aktiviteter som finns på Tegelhuset. När jag frågar dem varför det är så, svarar de inte eller förklarar att Tegelhuset är ny institution. Jag tycker också att det beror på att Tegelhuset är en ny institution som håller på att utvecklas. Trots att mina informanter inte tillhör samma gäng har de liknande åsikter om Tegelhuset. Det som är gemensamt för alla är glädje för ett sådant ställe finns på Rosengård och att de behöver inte längre vara ute och "frysa". Ingen av dem, utom Sara kunde svara på frågan om Tegelhusets roll här på Rosengård. Ingen av de har funderat innan om det frågan.

Amir tycker att tegelhuset är ett fritids eller kanske ett café men något mer om det vet han inte. Han är inte aktiv i någon sektion. Det som han tycker är bra med det här är att han lärde sig spela schack. Han tycker att personalen är bra men han känner som att uppfostrare som jobbar här vill lära de vara svenskar. Det tycker han är "tråkigt".

Adna är glad för att Tegelhuset finns och hon tycker att tegelhuset är ett fritids fast lite bättre än andra. Att det är bättre än de andra fritidsen i stan beror på att tjejerna i andra fritids hotar henne. Hon känner sig säkrare här. Hon berättar att Tegelhuset betyder mycket för henne och hennes kompisar: "... tidigare var vi tvungna vara ute på gatan men nu kan vi sitta och prata och det blir inte kallt längre." Hon är inte själv aktiv i någon sektion här. Hon tycker att personalen är bra. Det två saker hon inte tycker om här är för det första att personalen försöker lära de hur de ska uppföra sig i ett café och det andra är att de inte träffar svenska barn på Tegelhuset. När man ser att en känsla upprepas hos två olika personer kan man inte undvika att ställa sig frågan om vad integration verkligen innebär. Innebär det verkligen ett möte mellan två jämlika parterna eller kanske mellan två parter där en av de uppfattas som "rätt" och den andre som "fel".

"I Sverige gäller svenska förhållanden och de tolkas med utgångspunkt från svenska normer och svenska kulturella koder. De som inte vill lära sig dem får det mycket svårt att aktivt delta i det svenska samhället"³⁸.

Sara tycker att tegelhusets huvuduppgift är att "få ungdomarna från gatan" och hon tycker att det är bara bra: "Om vi inte skulle vara här då är vi tvungna vara ute och frysa och om man är rastlös gör man alltid något dumt". Hon tycker att man kan lära sig mycket i Tegelhuset: man kan lära sig om data man kan lära sig måla osv. " Jag sitter i en tjej grupp där man diskuterar och hjälper de tjejer som blir mobbade av killar. Jag har lärt mig faktisk mycket om relation killar/ tjejer,

³⁸ Järtelius (1995) sid. 115

om tjej mobbning, om respekten mellan killar om tjejer”. Hon tycker att personalen är ok och att de förstår ungdomar: "...personalen är bra och duktiga de förstår oss unga och det är inte många som gör det”.

Samir och Alex tycker också att Tegelhuset är bra för att man inte behöver vara ute på gatan längre. Samir är aktiv i breakdans grupp.

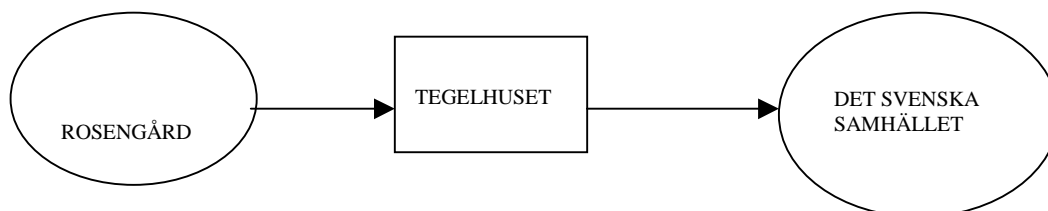
Det är som jag har sagt för tidigt att ge någon bedömning om Tegelhuset och dess roll i ungdomarnas liv. Det som är viktigt för en sån institution är att den har sina sympatisörer som besöker den och som vill göra det i framtiden också.

6.8 Tegelhuset i chefens ögon

Intervju med Mia Töftner, Tegelhusets huvudperson

Jag intervjuade henne en morgon i slutet av maj månad. Hon verkade vara trevlig och öppen person. Hon berättade att tegelhuset har sitt mål och hon tycker det är ungdomarnas inflytande, alltså deras aktiv delaktighet i Rosengårds stadsdel samt i resten av Malmö. Vi måste alltså aktivera ungdomar och öka deras ”medvetande”.

Jag ritade följande bild till henne:

Hon såg bilden. Min nästa fråga var: ”Tycker du Tegelhuset är en INTEGRATIONS TRANSFORMATOR som tar ungdomar från Rosengård, transformerar dem och sedan sänder dem vidare till det svenska samhället. Hon svarade så här ” Jag har aldrig tänkt på den på det sättet och ingen har sagt något liknande om det, men jag tycker att det är ett jätte bra ord som på ett jätte bra sätt förklarar Tegelhusets funktion.

Tegelhusets verksamhet består av två viktiga delar berättar hon. Den första delen: ”... genom att lära ungdomar agera i vissa situationer, förklarar Mia, lär vi de till att kämpa för sina rättigheter och genom små kurser kan vi lära de hur man blir aktiv i samhället”.

I den andra delen förklarar hon integration.” Hur förebygger man det? Man måste jobba med utanförskapets frågor och problematik som rör detta. Man pratar mycket idag om att människor på Rosengård lever isolerade och att de måste integreras med övriga Malmö och där diskussion slutligen handlar om hur vi ska locka övriga malmöbor komma hit. Ingen vill komma och leva här, människor hittar alltid någon förklaring, att miljön inte är bra, att Rosengård är dåligt, ”där kan man inte bo” men för integration behövs kommunikation mellan två parterna. Integration handlar om att ta och ge för mig. Det här huset måste vara ställe som ska ta och ge ”. Det här huset har mycket intressanta saker för alla ungdomar som någon gång kommer hit”.

Jag frågade henne om svenska ungdomar, om de som kommer hit och engagerar sig. Hon svarar med kort mening ”De kommer hit”. Eftersom hon uttryckte sig med verbformer som används både för presens och futurum kunde jag inte förstå om de brukar komma eller kommer i framtiden.

På min fråga hur de tänker locka de svenska ungdomar hit förklarar hon att det är musik som kommer att locka dem hit. Med musik menar hon de konserter som ska organiseras. Internet caféet är också bra och kan locka dem.

”Det som idag lockar ungdomar hit, är den information om EU- programmet för ungdomar (Eurodesk). Om man vill ut i Europa och jobba eller utbilda sig kan man komma hit och söka det. Närmaste kontoret som också sysslar med det ligger i Växjö. Många kommer hit och ställer frågor om det. Det är en bra grej för ungdomar, de kan på det sätt få olika kompetenser, erfarenhet som behövs för livet. Allt är gratis”.

Om situation idag!

Ungdomarna kommer hit från Halmstad, från övriga Malmö och ser på plats att man ”överlever” att komma till Rosengård. Illa är med fördomarna om att det är farligt att komma hit till Rosengård. När de ungdomarna kommer hit upptäcker de att Rosengård inte är ”farligt” att det är trevligt här att det finns ett hus med trevliga människor, de får alltså en positiv bild av Rosengård. De träffar sin sina kompisar och bekante och berättar om Rosengård ifrån ett positiv synvinkel vilken skapar en motbilden av den som skapas med fördomar om Rosengård.

Hon som chef vill att ungdomar ska tycka om Tegelhuset, att den ska blir deras plats i världen och att de just här ska få chansen att utveckla sig och sina kompetenser och göra saker de vill.

”Jag skulle vilja att de säger att tegelhuset är bra för att där kan jag rita, måla, jobba med musik, jobba med datorer, osv. Där kan jag möta ungdomar som har samma eller liknande intresse som jag oavsett varifrån de kommer, vilken språk de talar, bryter de osv. Istället för att säga, vi möter varandra och vi hittar något intressant vill vi skapa något intressant och att ungdomar möts i det.

Hon förklarar vidare att det räcker inte bara att träffa varandra utan människor måste ha något gemensamt intresse med de människor man umgås med.

”Vad jag själv har gemensamt med Kalle Svensson eller Pelle Persson: Ska jag träffa dem och lära känna dem eller ska jag träffa de som jag delar något intresse och umgås med.” Kärnan i vårt arbete är att människor som träffas måste tala ett gemensamt språk i intresse.

Vilka pedagogiska åtgärder finns på Tegelhuset.

”Vi satsar på dialog och självstärkande hos ungdomar”.

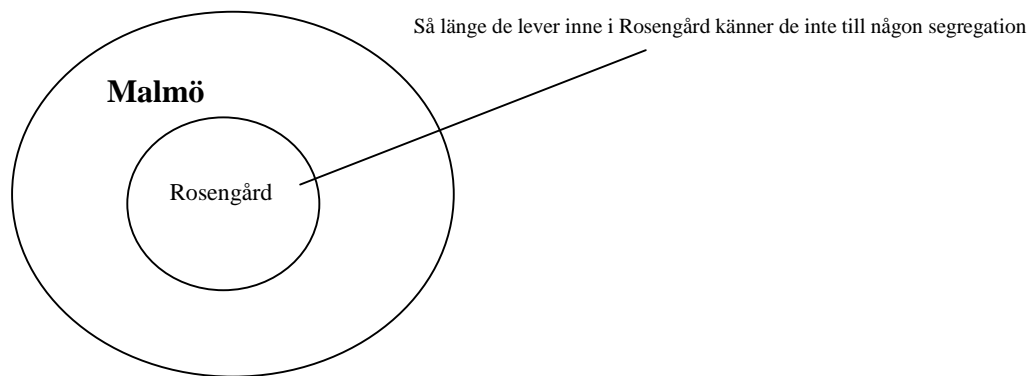
Hon tycker dessutom att det är ungdomarna som är aktiva på Tegelhuset.

7. DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Min hela uppsats handlade om möjligheter respektive hinder som står framför invandrar ungdomar i integrations processen. Själva arbetet har varit roligt för mig eftersom det är en blandning av IMER och pedagogisk kunskap om invandrarungdomar. Jag själv tycker att de två vetenskapsgrenarna fungerar jätte bra tillsammans i en sån komplex fråga som integration. Det skulle vara svårt, tycker jag, att besvara invandrarungdomarnas integrationsproblematik utan pedagogiska och psykologiska förklaringar om ungdomarnas identitets utveckling. Å andra sidan, de pedagogiska förklarningarna utan IMER- kunskap ”räcker inte till”, tycker jag.

Vi kunde se att ungdomarnas socio- ekonomiska situation är svår och att deras föräldrar är arbetslösa och på så sätt beroende av socialbidrag. Ungdomarna är inte direkt påverkade av deras dåliga socio- ekonomiska situation eftersom de lever och umgås med ungdomar som befinner sig i samma situation. De känner sig bra, de är trygga och nöjda på Rosengård och de kan inte direkt känna någon segregation så länge de är på Rosengård eftersom de är ”skyddade” med Rosengårds gränser. För att kunna uppleva segregation behövs en motsats eller med andra ord två poler. De är inte i någon direkt relation med resten av staden (med de ”rika” stadsdelarna). Stigendal (1998) har beskrivit detta tydligt³⁹.

³⁹ se Stigendal (1998) sid..86

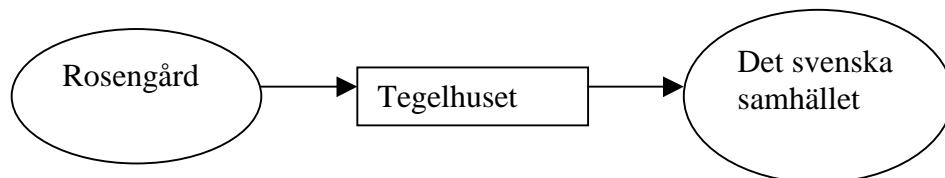
Segregation, risk för dålig självkänsla, och det svenska språket är enligt min uppfattning de viktigaste hinder som både bromsar och kommer att bromsa ungdomarnas integration i det svenska samhället. Konsekvenser av nämnda fenomen påverkar dem inte i den utsträckning som de kommer att göra i framtiden tror jag. Idag är de väldigt knutna till Rosengård och just nu är Rosengård tillräckligt stort för att "tillfredsställa" alla deras behov. Problemet kan uppstå när de blir äldre och överskrider Rosengårds gränser för att söka vidare utbildning eller arbete. Då kan de upptäcka att något inte stämmer med deras uppfattning om verkligheten.

Ett annat fenomen är att ungdomarna homogeniseras kring två begrepp, invandrare och rosengårds ungdomar. Att vara tillhörig dessa två grupper kan vara viktigare än att vara tillhörig till sin etniska grupp. Sara som är etnisk svensk är bevis på det. Limhamns ungdomar tycker att hon bryter som en invandrare från Rosengård, de alltså tillskriver henne en egenskap som har med invandrare och Rosengård att göra: "De andra kan bara lära sig något av oss" säger Sara. Hon själv tycker att hon är en del av *dem* (rosengårds ungdomar). Denna homogenisering kan vara en farlig del i deras identitetsutveckling och jag förklarar gärna hur jag grundar det. Svenska ungdomar enligt ungdomarnas uppfattning tror att invandrar ungdomar från Rosengård bara stjälar och slåss. Den stereotypa bilden om sig själva som de "absorberar" via deras objektiva sociala identitet leder till en Vi-känsla (vi Rosengårds ungdomar). Den känslan säger vi "framkallad utifrån" från *de* andra. Den bild av sig själv som man ser i andras ögon är jätte viktig för ungdomarnas utveckling särskilt i den fas de befinner sig i nu. Jag tycker att det är farligt att de utvecklas med en negativ bild av sig själva. Klart att den bilden är bara en av många bilder som skickas utifrån och den måste få individens erkännande för att bli verklig (subjektiv social identitet) men vi vet ändå hur viktig andras uppfattning är i identitetsutvecklingen. Vissa ungdomar kan klara de påfrestningar som kommer till dem via den objektiva sociala identiteten och utvecklas normalt, men vissa kan bli farligt skadade av det (se identitet sid. 4)". I förklaring ovan ser jag en stor risk för att dålig självkänsla utvecklas särskilt för att de ligger i ungdoms perioden (se Erikson 1975).

Det svenska språket är också ett stort hinder för deras integration tycker jag. De flesta av ungdomarna är inte "medvetna" om att de har problem med svenskan. När jag frågade de om de har problem med svenska, svarar alla att de inte har det men när jag frågade dem om de har problem med att följa undervisningen på grund av brist i svenska språket svarar de positivt. Det är bara ett bevis till, att de är för isolerade (segregerade). Om vi förutsätter att skolan och skolans krav på svenska språket motsvarar det som svenska samhället kräver av alla sina medborgare får vi den uppfattningen att de har bristande kunskaper i det svenska språket.

Jag tror att mina informanternas möjlighet till integration i det svenska samhället ligger i deras *vänlighet* och *öppenhet* mot resten av Malmö. Deras inbjudan till andra att komma och möta dem är säkert en möjlighet. En annan möjlighet är *Tegelhuset* och de pedagogiska åtgärder

som Tegelhuset använder i sin verksamhet. Att Tegelhuset är en möjlighet till integration grundar jag på de svar jag fick från dess chef, Mia Töftner och i ungdomars positiva inställning till den. Hon har på ett bra och tydligt sätt förklarat för mig Tegelhusets roll i integrations process. Min första tanke var att Tegelhuset är bara en integrations transformator som leder till en integration med assimilations drag. Det grundade jag i min observations resultat som har visat tydligt att svenska ungdomar inte kommer till caféet. Jag ritade en bild som presenterar just denna uppfattning om Tegelhuset.

Den här typen av integration leder till en assimilatorisk integration eftersom ungdomar tas, anpassas (transformeras) och skickas transformerande till det svenska samhället. Pilarna förklarar riktningen till integration. Mia Töftner rättade mig direkt och förklarade att deras integrations uppfattning skiljer sig ifrån denna. Att Tegelhuset är en integrations transformator passar bra och stämmer med dess syfte men integration förklarar hon går i båda två riktningarna. Integration betyder både att ta och ge och aldrig antingen/eller. Hennes förklaring av integrations modell skulle se ut så:

Hon tror att svenska ungdomar måste lockas dit eftersom integration i sig förutsätter två jämlika parter. Hennes förklaring stämmer väl med vetenskapliga teorier om integration. Tegelhusets pedagogiska åtgärder dialog och självstärkande samt hennes beskrivning av den verksamheten där (se sidan 13, tredje stycke) har mycket med medvetandegörandets pedagogik att göra. Det påminner mig om Freire och Dewey och deras ansträngningar för den frigörande pedagogiken.

Hennes mening: *"Istället för att säga att vi möter varandra och vi hittar något intressant vill vi skapa något intressant och att ungdomarna möts i det"* påminner mig också om "learning by doing" pedagogik fast att jag skulle vilja ge det ett annat namn, *"integrating by doing"*.

❖ Fortsatt forskning:

När man har läst det här arbetet blir det mer en synligt att integration generellt sätt är ingen spontant process, som alltså sker av sig själv. Förklaringar till detta finns många. Sociologin letar efter förklaringar i interaktion mellan människa och samhälle, psykologin letar kanske i själva individen, antropologin i människans levnads kultur medan pedagogikens uppgift blir att förena alla dessa aspekter i en lärandeprocess (uppfostran, undervisning och utbildning). Därför anser jag att vidare pedagogisk forskning kring invandrarbarn- och ungdomar i integrationsprocessen är nödvändig. Eftersom integration handlar om att både ge och ta skulle jag vilja rekommendera pedagogisk forskning även med svenska barn- och ungdomar när det gäller integration.

8. REFERENSER

- Allwod & Franzen (2000) *Tvärkulturella möten* Natur och Kultur.
- Backman, Jarl (1998) *Rapporter och uppsatser* Lund: Studentlitteratur
- Bergman, Pirkko (1993) *Tvåspråkighet i skolan*. Stockholm: Univ; Centrum för tvåspråkighet forskning.
- Bevelander, Carlson och Rojas, (1997) *I krusbärslandets storstäder* SNS förlag
- Diaz, Alberto (1993) *Choosing integration: a theoretical and empirical study of the immigrant integration in Sweden*, Uppsala
- Ehn, Bylly (1996) *Kultur och erfarenhet*, Stockholm: Carlssons Bokförlag
- Eriksen, T Hylland (1993) *Etnicitet och nationalismen* Pluto Press
- Erikson, Erik (1975) *Barnet och samhället* Natur och Kultur
- Grosjean, Francois (1982) *Life with two languages*, Cambridge, Harvard University Press,
- Halvorsen, Knut (1992) *Å forske på samfunnet: översättning*; Sten Andersson Lund: Studentlitteratur
- Hettne, Björn (1996) *Etniska relationer* Lund: Studentlitteratur
- Heyman, Ann- Greta (1990) *Invanda kulturer och invandrarkulturer*, Almqvist & Wiksell läromedel AB
- Holme, Idar Magne & Bernt Krohn Solvang (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder* Lund: Studentlitteratur
- Järtelius Arne (1995) *Mångkulturens Sverige* Eskilstuna
- Klaus von Kreitor, Nikolaj (1980) *Minoritet, kultur, identitet* Invandrarförlaget Borås
- Kvale, Steiner (1997) *Den kvalitative forsknings intervju*, Student litteratur i Lund,
- Kylén, G (1992) *Individens samspel med miljön: En interaktionistisk syn på pedagogik* Stockholm, HLS Förlag
- Leino, Ana-Liisa och Jarkko (1992) *Grundbok i pedagogik* Schildts Förlags Ab
- Ljunggren L.& Marx Mario (1994) *Dina rötter och mina rötter* Falun
- Paulin, Arja (1995) *De mångkulturella klassernas didaktik: en studie i teori och praktik*, Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för språk och litteratur.
- Sander, (1995) *SoS rapport* Statens Invandrarverket

Sociologiskt lexikon (1998) Stockholm: Universitetsförlaget

Stigendal, Mikael (1998) *Rosengård- sociala värden i olika sociala världar*, delrapport 9, Malmö

Sjögren Annick & Runfors Ann m.fl.red (1996) *En "bra" svenska?* Tumba: Mångkulturellt centrum

Tebelius, Runa Patel-Ulla, red (1987) *Grund bok i forskningsmetodik*

Thurén, T (1991) *Vetenskapsteori för nybörjare* Stockholm: Liber AB

Ålund, Aleksandra (1997) *Multikultiungdom* Lund: Studentlitteratur

Wellros, S (1998) *Språk kultur och social identitet*, Lund: Studentlitteratur

Elektroniska källor:

<http://www.rosengård.malmö.se/fakta/sammanfattning.shtml>

BILAGA: 1

Fakta om Rosengård

20 554 tusen invånare (1. Januari 1999)

83 % invånare med utländskbakgrund.

3,3 kvkm areal

33 % barn 0-15 år

11 % pensionärer

andel förvärvsarbetande 16-64 år 32%

arbetstillfälle: 4 834 (1997)

Hushåll(FoB 1990 7186)

Öppen arbetslöshet: oktober 1999 10 %

Socialbidragstagare (1997); 54%

Bilar per invånare (31. December 1998): 18

BILAGA: 2

Intervju guide till ungdomar!

Kring dessa frågor samtalade jag med ungdomarna.

Bakgrunds beskrivning

- ❖ Hur gammal är du?
- ❖ Varifrån kommer du?
- ❖ Hur länge har du bott i Sverige?
- ❖ Trivs du på Rosengård?

Ekonomi

- ❖ Jobbar dina föräldrar (vad har de för utbildning)?
- ❖ Vad jobbar de (om första svaret är positiv)?
- ❖ Känner de bra?
- ❖ Har ni ekonomiska problem hemma?
- ❖ Köper dina föräldrar dig den mesta du vill eller behöver till skolan och fritid(böcker, kläder sport utrustning osv.)
- ❖ Påverkar din ekonomiska situation din framgång i skolan?

Social status, narkomani och kriminalitet?

- ❖ Röker du?
- ❖ Dricker du sprit?
- ❖ Tar du droger(lätta/ starka)?
- ❖ Vad är anledning till att du har provat det?
- ❖ Snör du? Om jag varför, av vilken anledning och med vem?
- ❖ Är du nöjd med dina kompisar (är de svenska eller ej)
- ❖ Hur lever de(kompisar)?
- ❖ Har de samma/like problem som du hemma och i skolan?
- ❖ Vad tycker dina föräldrar om dina kompisar?
- ❖ Var träffas ni(kompisar), var umgås ni alltså

Skolan

- ❖ Går du i en mångkulturell skolan(menas på klassrummet)?
- ❖ Har du problem med svenska
- ❖ Trivs du i skola / Inte trivs /?. Varför?
- ❖ Är du bra elev?
- ❖ Vad tycker du är anledningen att du är dålig elev? Är det lärare, andra barn dåligt kunskap i svenska eller vad (låt de själva komma på sanningen)
- ❖ Lärare? Är de bra/dåliga.
- ❖ För ni alla lika mycket av lärare i skolan.

Relation till svenska samhällen

- ❖ Vad tycker du om Rosengård?
- ❖ Har du svenska kompisar?
- ❖ Är du en del av det svenska samhället?
- ❖ Vad tycker du om svenskar?
- ❖ Vad tycker du om Sverige?

Tegelhuset

- ❖ Vad tycker du att Tegelhuset är för något (vad har den för uppgift som institution enligt din uppfattning)?
- ❖ Har ni haft någon liknande "hus" på Rosengård?
- ❖ Vad har ni träffats tidigare
- ❖ Vad tycker du om Tegelhuset
- ❖ Vad den betyder för dig/dina kompisar
- ❖ Är du aktiv i någon av dem sektioner som Tegelhuset bjuder på, om jag i vilken då?
- ❖ Tycker du att du kan ha någon nytta av Tegelhuset? Har du lärt dig något på Tegelhuset?
- ❖ Personal: Är de duktiga, snälla? Berätta?

BILAGA: 3

Intervju: *Mia Töftner*, Tegelhusets chef

- ❖ När öppnades Tegelhuset?
- ❖ Tegelhusets mål?
- ❖ Tycker du att Tegelhuset är en integrations transformator? Om ja utveckla det? Förklara gärna Tegelhusets syn på integration?
- ❖ Beskrivning av Tegelhusets verksamhet!
- ❖ Vem kommer hit (menas på etnisk struktur: både invadra och svenska ungdomar eller bara en av invandra ungdomar)? Om bara invandrarungdomar kommer hit förklara varför bara de?
- ❖ Vilka pedagogiska åtgärder finns på Tegelhuset?
- ❖ Om dagens situation på Tegelhuset?
- ❖ Önskninrar för Tegelhuset?

ABSTRACT

Arbetsätt:	41-60 poängs uppsats
Sidantal:	32
Titel:	ROSENGÅRDS ROSOR FÅR (INTE) VISSNA Samtal med rosengårdsungdomar på väg till livet
Författare:	Nihad Pasalic
Handledare:	Margareta Johansson
Datum:	2001-08-17
Bakgrund:	Man läser ofta i tidningar, hör på radio, tittar på tv, läser i böcker att Rosengård är en segregerad stadsdel. Invandrarskap, kriminalitet arbetslöshet, samt brist på olika kompetenser har blivit de vanligaste egenskaper som beskriver dess invånare. Vad händer med ungdomar och hur de utvecklas under de nämnda omständigheter, undrade jag varje gång jag läste något sånt om Rosengård? Vad staten har gjort för att hjälpa dessa ungdomar integreras i det svenska samhället? Tegelhuset är ett statssatsning som har bland annat för uppgift att stödja ungdomarnas integration i svenska samhälle.
Syfte:	Min undersökning har två syfte, en huvud syfte och en sekundär syfte. Huvud syfte är att lyfta fram, beskriva och tolka ungdomarnas egna uppfattningar om sig själva och den situation de lever i, i förhållande till deras integrations processen i det svenska samhället. Den sekundära syfte blir att undersöka Tegelhusets (ett ungdoms hus) roll på Rosengård i förhållande till ungdomarnas integration.
Metod:	Jag har använt mig av kvalitativ metod som har genomförts genom observationer och semistrukturerade intervjuer med fem 16- åriga ungdomar från Rosengård och med Tegelhusets chefen.
Resultat:	De ungdomar som jag har undersökt lever svårt segregerade på Rosengård. Socio- ekonomisk situation är svår men segregation gör att den inte påverkar dem mycket. Hinder till integration kan vara <i>segregation, risk för dålig självkänsla och bristande kunskaper i svenska språket</i> . Möjligheter blir deras <i>öppenhet och vänlighet</i> mot resten av Malmö. Deras inbjudan till möte kan vara en viktig möjlighet till integration. En annan möjlighet till integration kan vara <i>det nyöppna ungdomshuset, Tegelhuset och de pedagogiska åtgärder</i> som denna institutionen använder i sin verksamhet.
Nyckel ord:	Integration, segregation, invandrarungdomar, kommunikativ kompetens, etnicitet, subjektiv social identitet, objektiv social identitet, identitetsutveckling

